

Bundel van de Algemeen Bestuur van 10 mei 2019

- 0 Agenda
  - Definitieve agenda
  - Voorlopige agenda
- 0 Uitnodiging
  - 1e nazendingsbrief
  - Uitnodiging AB 10 mei 2019
- 1 Opening
- 2 Mededelingen en ingekomen stukken
- 2.1 Uitnodiging bestuurdersdag Unie van Waterschappen
  - Ter kennisname.*
  - Uitnodiging Bestuurdersdag Unie van Waterschappen
- 3 Vaststelling notulen, besluitenlijst en actielijst vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 19 april 2019
  - De notulen, besluitenlijst en actielijst van de vergadering van het algemeen bestuur van 19 april 2019 vast te stellen.*
  - AaMaas190419
  - Actielijst AB
  - Besluitenlijst 19 april 2019
  - Verklarende woordenlijst en afkortingen
- 4 Voorstellen ter bespreking
- 4.1 Onderhandelingsakkoord en Bestuursakkoord 2019-2023
  - Ter bespreking.*
  - Bijlage 1 Onderhandelingsakkoord 2019
  - Bijlage 2 Bestuursakkoord 2019-2023
  - Bijlage 3 Vragen antwoorden Bestuursakkoord (1e NAZENDING)
- 5 Stukken ter kennisneming
- 5.1 Aanvaarding benoeming lidmaatschap Dagelijks Bestuur
  - Ter kennisname.*
  - Aanvaarding benoeming lidmaatschap Dagelijks Bestuur
- 5.2 Agrifood Capital Uitnodiging tweede bestemming Regioreis 15 en 27 mei (AB 10 mei 2019)
  - Ter kennisname.*
  - Agrifood Capital Uitnodiging tweede bestemming Regioreis 15 en 27 mei
- 5.3 Nieuwsoverzicht Unie van Waterschappen, april 2019
  - Ter kennisname.*
  - Nieuwsoverzicht UvW, april 2019
- 6 Voorstellen ter opiniërende bespreking
- 7 Rondvraag en sluiting

Agenda

vergadering van het Algemeen Bestuur op
vrijdag 10 mei 2019, aanvang 9.30 uur
in gemeenschapshuis Acropolis te Megen

- 1   Opening**
- 2   Mededelingen en ingekomen stukken**
  - 2.1   Uitnodiging bestuurdersdag Unie van Waterschappen
- 3   Vaststelling notulen, besluitenlijst en actielijst vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 19 april 2019**
- 4   Voorstellen ter bespreking**
  - 4.1   Onderhandelingsakkoord en Bestuursakkoord 2019-2023
- 5   Stukken ter kennisneming**
  - 5.1   Aanvaarding benoeming lidmaatschap Dagelijks Bestuur
  - 5.2   Agrifood Capital Uitnodiging tweede bestemming Regioreis 15 en 27 mei
  - 5.3   Nieuwsoverzicht Unie van Waterschappen, april 2019
- 6   Voorstellen ter opiniërende bespreking**
- 7   Rondvraag en sluiting**

Aan de leden van het
Algemeen Bestuur van Waterschap Aa en Maas

Geachte leden,

Hierbij nodig ik u uit tot het bijwonen van een vergadering van het Algemeen Bestuur op

vrijdag 10 mei 2019 om 09.30 uur

in Gemeenschapshuis Acropolis in Megen.

Hierbij treft u de agenda aan voor deze vergadering.

Hoogachtend,

L. Verheijen
dijkgraaf

(Concept) Agenda
voor de vergadering van het Algemeen Bestuur op
vrijdag 10 mei 2019, aanvang 09.30 uur
in Gemeenschapshuis Acropolis in Megen

- 1   Opening**
- 2   Mededelingen en ingekomen stukken**
  - 2.1   Uitnodiging bestuurdersdag Unie van Waterschappen
- 3   Vaststelling notulen, besluitenlijst en actielijst vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 19 april 2019**
- 4   Voorstellen ter besluitvorming**
  - 4.1   Onderhandelingsakkoord en Bestuursakkoord 2019-2023
- 5   Stukken ter kennisneming**
- 6   Voorstellen ter opiniërende bespreking**
- 7   Rondvraag en sluiting**

Pettelaarpark 70
5216 PP 's-Hertogenbosch
Postbus 5049
5201 GA 's-Hertogenbosch

T 073 615 66 66
F 073 615 66 00
E info@aaenmaas.nl
W www.aaenmaas.nl

Aan de leden van het Algemeen Bestuur
van waterschap Aa en Maas

Datum	7 mei 2019
Ons kenmerk	100519/1
Doorkiesnr	073-6156614/J. Kremers
Onderwerp	1e nazending AB-vergadering 10 mei 2019

Geachte bestuursleden,

Hierbij deel ik u mee dat stukken zijn toegevoegd aan het vergaderdossier voor de vergadering van het Algemeen Bestuur op 10 mei 2019. Het gaat om de navolgende stukken die via iBABS te raadplegen zijn:

1. De **'Definitieve AB-agenda van 19 april 2019'** (agp. 0).
2. De **'Besluitenlijst en actielijst van de AB-vergadering van 19 april 2019'** (agp. 3.A).
3. Bij het agendaonderwerp 'Bestuursakkoord' (agp. 4.1) is een vraag- en antwoordoverzicht bijgevoegd.
4. Nieuw aan de agenda is ter kennisneming toegevoegd de **'Aanvaarding benoeming lidmaatschap Aa en Maas'** (agp. 5.1).
5. Nieuw aan de agenda is ter kennisneming toegevoegd een **'Uitnodiging van Agrifood Capital voor de Regioreis op 15 en 27 mei 2019'** (agp. 5.2).
6. Nieuw aan de agenda is ter kennisneming toegevoegd het **'Nieuwsoverzicht Unie van Waterschappen, april 2019'** (agp. 5.3).

Hoogachtend,
De dijkgraaf,

Drs. L.H.J. Verheijen

Pettelaarpark 70
5216 PP 's-Hertogenbosch
Postbus 5049
5201 GA 's-Hertogenbosch

T 073 615 66 66
F 073 615 66 00
E info@aaenmaas.nl
W www.aaenmaas.nl

Aan de leden van het Algemeen Bestuur
van waterschap Aa en Maas

Datum 29 april 2019

Ons kenmerk 100519/0

Doorkiesnr 073-6156614/J.M. Kremers

Onderwerp Uitnodiging AB-vergadering

Geacht AB-lid,

Hierbij nodig ik u uit voor de vergadering van het Algemeen Bestuur op vrijdag 10 mei 2019 om **9.30 uur** in het gemeenschapshuis Acropolis te Megen. De voorlopige agenda en vergaderstukken treft u in iBABS aan.

Aansluitend aan de vergadering start het tweede deel van het introductieprogramma. Meer informatie daarover volgt begin volgende week.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
de dijkgraaf,

drs. L.H.J. Verheijen

Uitnodiging: Bestuurdersdag 17 juni 2019

Het waterschap van de toekomst, frisse blik op klimaat

Datum: maandag 17 juni 2019

Tijd: inloop 9.45 uur, start 10.30 - 16.00 uur met aansluitende borrel

Locatie: Burgers' Zoo, Antoon van Hooffplein 1, 6816 SH Arnhem

De Unie van Waterschappen en Waterschap Rijn en IJssel nodigen u van harte uit voor onze jaarlijkse Bestuurdersdag. Wellicht voor u als nieuwe bestuurder een nieuw fenomeen. Maar een goede traditie van de Unie van Waterschappen om, samen met één van onze leden, een dag speciaal voor alle AB- en DB-leden te organiseren. Ook de voorzitters en de secretarissen-directeuren zijn van harte welkom.

De Bestuurdersdag is altijd een goed moment om nieuwe contacten te leggen en uw bestaande relaties te versterken. Naast alle ruimte om te netwerken besteden we ook aandacht aan een actueel onderwerp. Dit jaar is dat 'een frisse blik op klimaat'.

Het waterschap van de toekomst, frisse blik op klimaat

Klimaat is een thema dat voor alle waterschappen relevant is. Waterschappen merken dagelijks de gevolgen van klimaatverandering met extremer weer en een steeds sneller stijgende zeespiegel. Willen we de schade door droogte maar ook door wateroverlast (hoosbuien)

tegengaan, dan zullen we water de ruimte moeten geven. Minder verstening, meer groen. Maar ook bredere sloten en waterbergingen. Als we niets doen is het zeker dat we tot 2050 ruim 71 miljard euro schade als gevolg van wateroverlast en langdurige droogte tegemoet zien.

Gast sprekers

Peter Kuipers Munnike, polair meteoroloog, vertelt over zijn ervaring met het poolonderzoek en de oorzaken en gevolgen van klimaatveranderingen in Nederland voor de waterschappen. Hij legt uit wat de invloed van de mens is. Zowel wat betreft het beperken van klimaatverandering als de aanpassing aan veranderend weer en klimaat. Ook op internationaal niveau wordt de urgentie van klimaatverandering ervaren. Henk Ovink reist als 'watergezag' de hele wereld over om de Nederlandse kennis over watermanagement met andere landen te delen. Hij praat u graag bij.

Excursies

Waterschap Rijn en IJssel neemt u in de middag graag mee het gebied in om u een aantal projecten te laten zien waar momenteel hard aan wordt gewerkt, zoals de versterking van de Rijnkade in Arnhem en de Grondstoffenfabriek Kaumera in Zutphen. Het aantal plaatsen voor deze excursies is beperkt, dus wacht niet te lang met inschrijven. Wie het eerst komt, het eerst maalt. Het is ook mogelijk te kiezen voor een kijkje achter de schermen bij Burgers' Zoo. Hierbij staat het watermanagement centraal. U kunt maximaal één excursie kiezen.

Inschrijven

U kunt zich inschrijven via [deze link](#). Doet u dat vóór 1 juni. Op deze website vindt u ook meer informatie over het programma en de excursies in de middag.

Wij zien u graag op 17 juni bij Burgers' Zoo!

Met vriendelijke groet,

Rogier van der Sande, voorzitter Unie van Waterschappen

Hein Pieper, dijkgraaf Waterschap Rijn en IJssel

Notulen

van de openbare vergadering van
het Algemeen Bestuur van
waterschap Aa en Maas d.d. 19 april 2019

Aanwezig namens:

Water Natuurlijk

Bedrijven

Ongebouwd

CDA

VVD

PvdA

50Plus

Algemene

Waterschapspartij

Ouderen Appèl

dhr. G.J.S. Claassen, dhr. E.H.J.M. de Groot, dhr. K. van der Laan,
mevr. F.A. van Zandbeek, mevr. S.J. de Zoeten;
dhr. P.H.L.M. Gijsen, dhr. P.M. van der Krabben;
dhr. P. van Boekel, dhr. P.M.J. van Dijk, dhr. J.W.H.M. de Kleijne;
dhr. P.W.M. Brouwers, dhr. H.J.J. Geene, dhr. P. Ketelaars, dhr. J.G. Leenders,
mevr. Y. Schram;
dhr. J.Y. Aardoom, mevr. Y. Van Hulsbeek-Visser, dhr. W.P.J. de Kleijn;
dhr. R.T.M. Bots, dhr. J.B. de Mare, mevr. G.J.J. Vereijken;
mevr. A. Hernández Martínez, dhr. W.J. Plasmeijer;
mevr. A.E.M. Slaats-Damen;
dhr. F.M.J. Biemans.

Afwezig:

dhr. J.T. van Burgsteden, dhr. J.J.E. van Geest, mevr. J. Hendrickx,
dhr. W.H.A. Peters, dhr. J.F.M. Raap.

Voorzitter:

dhr. L.H.J. Verheijen (dijkgraaf).

Secretaris:

dhr. P. Sennema.

Informateur:

dhr. J. Kerkhof.

Notulen:

dhr. R. Boot.

---

1. Opening.

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen hartelijk welkom.

Hierna deelt hij mede dat bericht van verhindering is ingekomen van de leden Raap, Peters, Van de Geest, Van Burgsteden en mevrouw Hendrickx.

De voorzitter merkt op dat hij de agenda wil doornemen van deze vergadering die als voornaamste punt de installatie van het nieuwe DB heeft. Voorafgaande daaraan moet het aantal DB-leden worden vastgesteld, alsmede een tijdnorm en er zal een voordracht zijn van de coalitiepartijen. Er is ook een bestuursakkoord opgesteld. De onderhandelende fracties hebben laten weten dat zij vandaag alleen een opiniërende bespreking daarvan willen. De definitieve vaststelling is dan op 7 juni.

De “voorstellen ter verdere bespreking” (onder 6) zullen niet vandaag worden besproken, maar een volgende keer. De bedoeling is dat het AB kennisneemt van deze stukken. Tot 10 mei a.s. kunnen er suggesties tot wijziging worden gedaan. Het DB kan dan op 13 mei een definitief voorstel ontwerpen, dat in het AB van 7 juni aan de orde komt. Dan is er wat meer tijd om te kijken naar de diverse opvattingen over de samenstelling van commissies.

De stukken onder 7 zijn ter kennisname voorgelegd. Het AB neemt daar kennis van en als er behoefte is om een stuk te bespreken, wordt dat in de volgende commissievergadering geagendeerd.

Onder punt 10 staan voorstellen tot het houden van een besloten vergadering. De briefwisseling onder 10.1 valt overigens niet in de categorie “besloten”. Dat is openbare correspondentie van het DB waarvan het AB kennisneemt.

Spreker stelt ten aanzien van agendapunt 10 dat een interpellatie volgens parlementair gebruik altijd wordt toegestaan. Gelet op de korte voorbereidingstijd en omdat hij de kwestie niet urgent acht, stelt hij voor dit initiatiefvoorstel niet vandaag te behandelen, maar door te schuiven naar de commissie AFZ en vervolgens naar de AB-vergadering van 7 juni a.s.

De heer **De Kleijn** merkt op dat het AB het bestuursakkoord laat heeft ontvangen. Hij vindt het lastig daarover nu een opiniërend gesprek te voeren. Hij stelt voor de geschreven tekst toe te lichten, gelegenheid geven tot het stellen van vragen en op een ander moment, bij voorbeeld op 10 mei, een formele vergadering te houden om het bestuursakkoord te bespreken ter voorbereiding op de vergadering van 7 juni.

Hij vindt dat het interpellatieverzoek wel urgentie heeft. Hij wil dat graag aantonen. Dit punt zou later verder kunnen worden besproken, maar dan moet het DB nu wel zijn besluit herzien.

De voorzitter bepaalt dat het AB eerst moet besluiten of er vandaag een oriënterende bespreking wordt gehouden van het bestuursakkoord.

De heer **Bots** zegt dat er contact is geweest tussen alle oppositiepartijen. Zij stellen gezamenlijk voor om de coalitiepartners vandaag in de gelegenheid te stellen het onderhandelingsakkoord toe te lichten. Er moet dan een extra moment worden gecreëerd, dat zou op 10 mei kunnen zijn, om het bestuursakkoord uitgebreid te bespreken.

De voorzitter stelt dat er op 10 mei altijd wel een uur kan worden vrijgemaakt, maar dat het wat lastiger is een formele AB-vergadering uit te schrijven. Er zou een thema-AB kunnen plaatsvinden op de locatie Treurenburg, waar een werkbezoek is gepland. De heer Kerkhof zal in ieder geval vandaag zijn toelichting geven vanuit het perspectief van de formateur.

De heer **Van der Krabben** vindt dat er eigenlijk wordt gevraagd het coalitieakkoord nu te behandelen, want behandelen wil zeggen dat je vragen kunt stellen. Bovendien is er de mogelijkheid voor het AB om suggesties mee te geven.

De heer **De Kleijn** meent dat je het bestuursakkoord goed moet doorgronden voordat je gefundeerd suggesties kunt doen. Als er nu vragen kunnen worden gesteld, kan er op 10 mei een goed gesprek worden gevoerd. De goede punten die daaruit komen, kunnen dan worden opgenomen in het bestuursakkoord dat op 7 juni wordt vastgesteld.

De heer **Van der Krabben** vindt dat het verzoek steeds breder wordt. De vraag is nu om vanmiddag vragen te stellen en daarover op 10 mei verder te discussiëren. Dan kunnen zaken worden genoemd die in het bestuursakkoord kunnen worden meegenomen. Hij wil weten of dat problemen geeft voor de vertaalslag naar de voorjaarsnota.

De voorzitter meent dat de procedure de vaststelling van de voorjaarsnota niet stoort. Het DB zal de voorjaarsnota rond 27 mei vaststellen. Vragen over financiële consequenties kan het DB pas in volle breedte afwegen in de voorjaarsnota. Als het DB voor de commissievergaderingen van 16 mei moet reageren op vragen en alternatieve voorstellen van 10 mei, wordt dat heel krap. De financiële consequenties van alternatieve voorstellen zijn dus pas goed te beoordelen als het AB de concept-voorjaarsnota na 27 mei krijgt. Die kan dan worden betrokken bij de vaststelling van het bestuursakkoord. Overigens wordt de voorjaarsnota nog niet vastgesteld op 7 juni, maar in de AB-vergadering van 5 juli.

De heer **Bots** vindt dat deze procedure de mogelijkheid biedt om te anticiperen op dingen die naar voren worden gebracht. Hij gaat daarmee dan ook akkoord.

De heer **Van der Krabben** zegt dat ook de coalitie deze procedure onderschrijft. Voor het bestuursakkoord staat de coalitie open voor goede suggesties van de oppositie, mits zij financieel haalbaar zijn. Hij vindt dat wel helder moet zijn wat het AB dan op 10 mei gaat doen, omdat het verwachtingspatroon van de partijen niet te veel mag verschillen. Hij wil weten of het DB bereid is op 10 mei een formele vergadering te houden, want hij vindt dat het bestuursakkoord niet kan worden besproken in een themabijeenkomst.

De voorzitter antwoordt dat het niet mogelijk is op Treurenburg een volledige AB-vergadering te houden. Maar het is wel mogelijk om het programma om te gooien en hier te starten met een themabespreking van het bestuursakkoord. Vandaag is er in één termijn een vragenronde zonder conclusies. Er kunnen antwoorden worden gegeven, maar het is de bedoeling dat de vragen verdiept aan de orde komen in de themabijeenkomst van 10 mei. Dan kan het DB zich daarover buigen en op 13 mei zo goed mogelijk reageren. Die antwoorden kan het AB dan betrekken bij de commissiedag van 16 mei.

De heer **Brouwers** vraagt of, gelet op de korte tijd die er is, de vergadering van 10 mei dan nog toegevoegde waarde heeft.

De heer **Van der Krabben** wijst erop dat de vergadering van 10 mei speciaal bedoeld is om de oppositie de gelegenheid te geven dingen naar voren te brengen. De coalitie heeft al gezegd dat zij daarvoor openstaat en moet daarvoor dan ook de ruimte geven.

Mevrouw **Slaats** merkt op dat er nog geen 48 uur de tijd is geweest om het bestuursakkoord te bestuderen en dat er dus ook geen tijd was om met de achterban te overleggen. Daarom wil zij het bestuursakkoord later bespreken.

De voorzitter concludeert dat zowel de oppositie- als de coalitiepartijen zich kunnen vinden in een extra AB-bijeenkomst op 10 mei waarin het bestuursakkoord verder wordt besproken.

Spreker komt terug op zijn ordevoorstel om het initiatiefvoorstel van de VVD door te schuiven. Het vertrekkende DB heeft na een juridisch advies een besluit genomen. Naar aanleiding van dat besluit is een brief geschreven aan de heer De Kleijn. Het besluit treedt na 6 mei in werking. Overigens is voor de vertrekkende AB-leden het mailaccount al afgesloten. Als het AB op 7 juni een ander besluit neemt dan het DB, is de zaak omkeerbaar. De heer De Kleijn krijgt dan alsnog inzage in de stukken. Daarom is de kwestie volgens hem niet urgent.

De heer **De Kleijn** wijst erop dat de strekking van de brief is dat, nadat zijn lidmaatschap van het DB is beëindigd, ...

De heer **Van der Krabben** vindt dat er nu over de inhoud wordt gesproken, terwijl er alleen een ordevoorstel ligt.

De heer **De Kleijn** zegt dat hij graag de urgentie wil duiden.

De heer **Van der Krabben** stelt dat de voorzitter daarop al heeft gereageerd.

De heer **De Kleijn** vindt dat hij daar nog op moet reageren. De strekking van de brief is dat hij vandaag bij zijn mail kan, maar dat die mail morgen niet meer toegankelijk is. Het gaat dan om mail op het mailadres van Aa en Maas waarin fractieconversaties staan en ...

De heer **Van der Krabben** zegt dat hij hier moeite mee heeft, want dit gaat weer over de inhoud. Aan de orde is een ordevoorstel om het initiatiefvoorstel nu niet te behandelen. De heer De Kleijn gaat nu weer op de urgentie in, terwijl de voorzitter daarop al heeft gereageerd. Het AB heeft het initiatiefvoorstel pas ontvangen, maar het belangrijkste argument is dat het AB niet alle benodigde stukken heeft. Daarom doet hij het ordevoorstel om dit wel te behandelen, maar in de eerstvolgende vergadering van de commissie AFZ op 16 mei. De voorzitter heeft al toegezegd dat bij een voor de heer De Kleijn positieve beslissing, het besluit wordt teruggedraaid. Het AB is net coulant geweest en nu vraagt hij dezelfde coulance van de heer De Kleijn.

De heer **De Kleijn** blijft erbij dat hij morgen niet meer bij zijn mail kan als het besluit van het DB blijft gelden.

De voorzitter stelt dat de heer De Kleijn als AB-lid gewoon toegang houdt tot stukken van het AB. Daar zit geen pijn. De eerste vergadering van het nieuwe DB is op 6 mei en pas daarna wordt het DB-account afgesloten.

De heer **De Kleijn** zegt dat hij helemaal geen DB-account heeft voor zijn mail. Hij heeft een mailadres als lid van het AB en het DB. Dat account is volgens het nu voorliggende besluit morgen blanco.

De voorzitter herhaalt dat het DB-account pas wordt afgesloten na 6 mei. De heer De Kleijn kan dus de tussenliggende tijd gebruiken om met de mail te doen wat hij wil. Daarna zal het AB-account van de heer De Kleijn blijven functioneren.

De heer **Van der Krabben** wijst erop dat hij een ordevoorstel heeft gedaan. Hij vindt dat er voldoende argumenten zijn gewisseld. Hij hoopt dat de VVD zelf bereid is het initiatiefvoorstel door te schuiven.

De heer **De Kleijn** zegt dat hij van het ordevoorstel begrijpt dat er tot 6 mei geen onomkeerbare zaken veranderen.

De voorzitter zegt dat dat grapje niet opgaat.

De heer **Van der Krabben** meent dat er een einde moet komen aan de discussie en dat er moet worden gestemd. Hij vindt dat de heer De Kleijn een loopje neemt met deze zaak en dat je zo niet met elkaar omgaat.

De voorzitter wijst erop dat er een DB-besluit ligt en dat de heer De Kleijn aanwezig was toen het DB dat besluit nam en niet heeft tegengestemd. Het DB voert het besluit nu uit.

De heer **Van der Krabben** vindt dat de voorzitter nu dezelfde fout maakt door verder te discussiëren.

De voorzitter stelt dat hij alleen wil vertellen wat de orde is. Er ligt een unaniem DB-besluit en daarover heeft de VVD een interpellatieverzoek ingediend. Het is een parlementair recht dat dit wordt behandeld. Hij heeft alleen voorgesteld om dit niet vandaag inhoudelijk te bespreken, maar op 7 juni. Als het AB dan besluit om het besluit van het DB terug te draaien, beschikt de heer De Kleijn weer volledig over alle rechten. Maar tot 7 juni blijft het DB-besluit in stand en op 6 mei wordt de technische afkoppeling van de DB-mail geregeld.

De voorzitter schorst de vergadering op verzoek van de heer De Kleijn.

Nadat de voorzitter de vergadering heeft heropend, vraagt hij wat de opvatting is van de VVD over zijn ordevoorstel.

De heer **De Kleijn** stelt dat hij het, gelet op de signalen dat hij bij de stukken op zijn mailadres kan, prima vindt als het initiatiefvoorstel wordt doorgeschoven.

De voorzitter concludeert dat het AB besluit om het initiatiefvoorstel van de VVD in de volgende cyclus te behandelen.

1.1 Afleggen eed of verklaring en belofte.

Nadat de aanwezigen zijn gaan staan, legt de heer Brouwers in handen van de voorzitter de eed af. De voorzitter feliciteert de heer Brouwers en overhandigt hem een boeket bloemen. De aanwezigen nemen hun zetels weer in.

1.2 Trekking stemmingsnummer.

De secretaris trekt nr. 5, zodat eventuele hoofdelijke stemmingen zullen aanvangen bij het lid Brouwers.

2. Mededelingen en ingekomen stukken.

2.1 Uitnodiging bestuurdersdag Unie van Waterschappen.

2.2 Felicitatiebrief Unie van Waterschappen.

2.3 Felicitatie Pitpoint voor nieuw bestuur.

Deze stukken worden voor kennisgeving aangenomen.

3. Notulen.

3.A Vaststelling notulen en actielijst Algemeen Bestuur d.d. 27 maart 2019.

Deze notulen en de actielijst worden zonder hoofdelijke stemming ongewijzigd vastgesteld.

3.B Vaststelling notulen Algemeen Bestuur d.d. 28 maart 2019.

Op voorstel van de heer De Mare worden zijn voorletters in de presentielijst gewijzigd in: J.B. Deze gewijzigde notulen worden zonder hoofdelijke stemming vastgesteld.

Mevrouw **Slaats** vraagt naar aanleiding van de notulen in hoeverre de kandidaten voor het DB voldoen aan het functieprofiel.

De voorzitter wijst erop dat deze vraag kan worden gesteld bij de behandeling van agendapunt 5.

De heer **Brouwers** stelt dat de lijst van moties en amendementen teruggaat tot de start van de vorige bestuursperiode. Hij verzoekt de lijst op te schonen.

De voorzitter zegt toe dat dit zal gebeuren.

4. Voorstellen ter opiniërende bespreking.

4.A Verantwoording (in)formateur over onderhandelingsproces.

De heer **Kerkhof** stelt dat hij als informateur verslag uitbrengt van het onderhandelingsproces. Vragen over de inhoud zijn voor de partijen die samen het DB gaan vormen. Hij vertelt dat hij na de verkiezingen door de heer De Groot namens Water Natuurlijk is benaderd om als informateur op te treden. Hij was daartoe bereid onder de voorwaarde dat daarvoor een groot draagvlak was. Dat bleek het geval bij de eerste bijeenkomst op 28 maart jl. De maandag daarop heeft hij een gesprek gevoerd met de dijkgraaf en de algemeen directeur om in breder perspectief informatie te krijgen.

De eerste twee vergaderingen onder leiding van de heer De Groot waren openbaar. Daarin hebben de fracties tien punten kenbaar gemaakt die zij belangrijk vinden voor het bestuursakkoord en ze hebben hun voorkeurscoalitie genoemd. Op verzoek van de heer Van der Krabben is er een matrix gemaakt waaruit blijkt waar de verschillen en de gelijkenissen zitten in de punten van de verschillende fracties. Op 2 en 5 april zijn er bilaterale gesprekken geweest met enkele partijen. Naar aanleiding van die gesprekken heeft hij Water Natuurlijk geadviseerd om eerst met de drie grootste partijen verder te praten

en indien noodzakelijk twee andere partijen op een later tijdstip uit te nodigen. De heer De Groot heeft dat de maandag daarop gecommuniceerd met het AB. Vanaf dat moment hebben drie partijen onderhandeld over de inhoud en met name het financiële kader. Intensieve gesprekken hebben ertoe geleid dat er vorige week donderdag op hoofdlijnen een bestuursakkoord lag en dat er inzicht was in de financiële kaders. Bovendien was duidelijk wie de kandidaten zijn voor het DB en met welke portefeuilles. Vrijdag jl. heeft de heer De Groot het AB aan het begin van de introductiedag geïnformeerd. Dinsdag jl. zijn de zaken afgerond, zodat vandaag het bestuursakkoord kan worden voorgelegd.

Spreker kijkt met genoegen terug op dit proces dat van het begin af aan constructief is verlopen. Bij de laatste bijeenkomst dinsdag jl. is de inbreng van alle andere partijen via de matrix weer aan de orde geweest. Enkele zaken zijn ook opgenomen in het bestuursakkoord. Hij spreekt zijn dank uit voor de ondersteuning die hij heeft gehad van zijn team bestaande uit Gerard Broers, Jeroen Kremers, Wiel Peter van Bergen en Erik Oomen. Verder bedankt hij de algemeen directeur en de afdelingen financiën en communicatie voor hun flexibiliteit. Hij wenst het AB veel wijsheid bij de besluitvorming en de verdere werkzaamheden. (Applaus.)

De heer **De Kleijn** zegt dat hij erg benieuwd is waarom is besloten het bestuursakkoord met de drie grootste partijen uit te werken.

De heer **Bots** stelt dat de informateur in de tweede bijeenkomst, op dinsdag 2 april, een paar keer heeft gezegd dat het creëren van een level playing field voor hem belangrijk is. Er is toen beloofd dat de inbreng van de verschillende partijen zo snel mogelijk zou worden rondgestuurd en dat alle AB-leden de contactgegevens zouden krijgen, zodat zij elkaar konden bereiken, maar die contactgegevens zijn nooit verspreid. De integrale inbreng is wel verstuurd, maar pas op maandag, terwijl die informatie wel beschikbaar was voor de onderhandelaars. Die totale inbreng is cruciaal, omdat de matrix daarvan maar een selectieve en lichte afspiegeling is.

De toezending op maandag bleek mosterd na de maaltijd, want toen was al besloten om met drie partijen verder te onderhandelen. De PvdA vindt dan ook dat er geen sprake is geweest van gelijke informatieverstrekking. Wat de informateur daarna heeft gedaan, is voor de PvdA niet zichtbaar geweest.

Hij vraagt zich af wat de toegevoegde waarde is geweest van de informateur. Wellicht moet de volgende keer de leider van de grootste partij het proces leiden.

Mevrouw **Slaats** zegt dat zij het gesprek met de informateur, waarbij tien punten naar voren konden worden gebracht, als zeer prettig heeft ervaren. Op grond van de partijprogramma's zou het CDA niet haar keus zijn geweest voor de coalitie vanwege het grote verschil met de andere partijen. De taken van het waterschap en de programma's van alle belangengroeperingen en partijen liggen vrij dicht bij elkaar. Zij vraagt zich af of het werken met coalitie en oppositie wel constructief is. Water Natuurlijk zei eerder al te streven naar een breed bestuur waarin alle partijen samen een DB vormen. Zij heeft begrepen dat Brabantse Delta op deze manier gaat werken.

Mevrouw **Hernandez** merkt op dat zij de gesprekken met de informateur als aangenaam heeft ervaren. Een van de tien punten die zij heeft genoemd, communicatie, mist zij in de matrix. Haar fractie onderscheidt zich van de rest door zich sterk te richten op de communicatie van het waterschap naar buiten. Zij verzoekt dat punt alsnog toe te voegen aan de matrix.

Spreker stelt dat de aanpassingen met betrekking tot de coalitievorming die zij heeft doorgegeven, niet zijn aangebracht. Overigens vindt ook zij dat mosterd na de maaltijd, omdat er al een besluit is genomen. In haar beleving is zij wel AB-lid, maar dan zonder echt stemrecht. Dat vindt zij teleurstellend aan het proces.

De heer **Kerkhof** betreurt het dat informatie niet goed is doorgespeeld. Dat was hem niet bekend.

Hij meent dat voor het advies om eerst met de drie grootste partijen verder te praten, voldoende draagvlak was. De onderhandelingen leidden al snel tot een akkoord over een coalitie met 19 van de 30 zetels. In de vorige zittingsperiode, toen de coalitie 23 zetels had, was de kritiek dat er een te kleine oppositie was. Omdat je ook met drie partijen een duidelijke meerderheid kan bereiken, heeft hij geadviseerd eerst met de drie grootste partijen aan de slag te gaan. Aangezien de onderhandelingen goed verliepen, is het toevoegen van partijen niet aan de orde geweest. Het advies is ook het gevolg van informatie die hij vertrouwelijk had gekregen. Die kan hij dus niet in de openbaarheid brengen. Er is gekozen voor een technisch voorzitter en niet voor een openbare formatie. Hij meent dat het handig kan zijn een technisch voorzitter voor de onderhandelingen te benoemen, omdat die kan zorgen dat het proces minder persoonlijk en objectiever verloopt. Maar het AB kan natuurlijk een andere koers kiezen.

De heer **Bots** stelt dat hij het idee heeft dat er bij de onderhandelingen vier jaar geleden meer inbreng mogelijk was. Er was toen ook meer tijd voor het hele proces. Nu is er op basis van de matrix onderhandeld, maar die matrix is een dun uittreksel van de gezamenlijke inbreng die veel later is rondge-

stuurd. Daarom is hij tevreden dat er nog een apart moment komt om inbreng te leveren, maar daarvoor had ook in het proces van de formatie wat meer ruimte gemaakt kunnen worden.

De heer **De Kleijn** wijst erop dat in het eerste openbare duidingsdebat onder andere door Water Natuurlijk is gezegd dat die een zo breed mogelijke coalitie wilde. Ook andere partijen vanuit de coalitie hebben gezegd die breedte te zoeken. Hij vraagt of de informateur meer kan duiden hoe hij tot zijn advies is gekomen, zonder met vertrouwelijke informatie te komen.

De heer **Kerkhof** zegt dat hij geen nieuwe argumenten kan toevoegen. In een vertrouwelijk gesprek komt er soms meer informatie op tafel. Bij de openbare bekendmaking van de coalitievoorkeur kunnen ook strategische overwegingen spelen. Als je die bilateraal nog eens tegen het licht houdt, kan er een iets ander of zelfs een heel ander beeld naar voren komen.

4.B Onderhandelingsakkoord en bestuursakkoord 2019-2023.

De heer De Groot bedankt de heer Kerkhof voor de verrichte werkzaamheden en overhandigt hem onder applaus der aanwezigen een boeket bloemen.

Hierna bedankt hij de ambtelijke ondersteuning en overhandigt hun voor hun bijdrage een kleine attentie.

De heer **De Groot** wijst erop dat er vandaag alleen een toelichting wordt gegeven. Op 10 mei worden de vragen beantwoord en de afhechting gebeurt dan op 7 juni.

Hij stelt dat niet alleen de bijgestelde versie van de tienpuntenmatrix is gebruikt, maar ook het complete verslag van de tweede openbare bijeenkomst, de vergadering van de tienpuntenlijstjes. Er is zelfs met een schuin oog gekeken naar alle verkiezingsprogramma's. Dat heeft geleid tot een groot aantal inhoudelijke punten die in twee uitgebreide sessies zijn besproken door de fracties van Geborgden, CDA en Water Natuurlijk.

De titel van het bestuursakkoord is: Waterbewust samen werken met water. Daar zitten enkele onderdelen in die vanuit verschillende fracties naar voren zijn gekomen. Waterbewust zegt iets over de communicatie en het belang daarvan. Maar ook over het belang van educatie en participatie ter vergroting van het waterbewustzijn. Het AB moet zich bewust zijn van de rol en taak van het waterschap, maar het moet ook de samenleving bewust laten worden van de opgaven en taken die in het verschiep liggen. Dat heeft mede te maken met het oppakken van de juiste wateropgaven. Samen duidt op het omgevingsgerichte werken en het werken met verschillende partners. Werken slaat op de uitvoeringsgerichtheid. Over het laatste stukje van de zin is het meeste gediscussieerd. Werk je áán water of werk je mét water? Eigenlijk was er sprake van een verschrijving van de "griffier" en het resultaat bleek veel beter. Werken mét water betekent dat je kijkt naar je systeem en naar je landschappelijke onderlegger. Denk aan de discussie over waterveiligheid; dijkversterking versus ruimte voor de rivier. Maar denk ook aan de klimaatadaptatie en de sponswerking van het landschap in relatie tot het zorgen dat er een stuurbaar systeem komt. Met het voorgestelde bestuursakkoord willen de coalitiepartijen de komende vier jaar richting geven aan de samenwerking met de partners. Zij streven naar een realistisch en uitvoerbaar ambitieniveau waarbij de rekening noch de opgave en risico's worden doorgeschoven naar de toekomst. Er is veel discussie geweest over hoe je dat in de juiste balans kunt brengen.

Spreker stelt dat 75% tot 80% van de in de matrix genoemde punten terugkomt in het bestuursakkoord; soms met een ander accent of iets minder of meer. Enkele dingen zijn afgefallen omdat er andere keuzen zijn gemaakt. Maar het is uiteindelijk aan het AB om daar een oordeel over te vellen. Het DB gaat aan de slag met klimaatverandering en klimaatadaptatie; het streeft naar een klimaatbestendig, robuust en veerkrachtig stuurbaar systeem. Het gaat ook aan de slag met de waterveiligheid, wat door een groot aantal fracties als prioriteit 1 is betiteld. De coalitie werkt aan de verdere verbetering van de waterkwaliteit, ook in het licht van de KRW. Er wordt met andere organisaties ook gewerkt aan een integrale aanpak van water, zowel thematisch als gebiedsgericht. En het DB wil de lasten betaalbaar houden en de tariefontwikkeling zo gelijkmatig mogelijk laten plaatsvinden. Ook daarover vindt men voorstellen in het bestuursakkoord. Heel veel wateropgaven hangen nu eenmaal samen met maatschappelijke opgaven. Denk maar aan de energietransitie, de landbouwtransitie en de versterking van het landschap. Ook daaraan wil het DB aandacht schenken de komende vier jaar.

Spreker wijst erop dat het een richtsnoer is, een akkoord op hoofdlijnen met een paar specificaties. Het DB wil dit bestuursakkoord verder uitwerken in de richting van de voorjaarsnota. Hij stelt het op prijs opmerkingen te horen. Die worden dan meegenomen naar de voorjaarsnota en de organisatie zal worden gevraagd om de personele en financiële consequenties ervan te duiden. Het credo is: willen is kunnen. Hij wil een realistische en realiseerbare ambitie.

De heer **Bots** merkt op dat de PvdA heeft geconstateerd dat er grote verschillen waren in de verkiezingsuitslag tussen het platteland en de steden. Hij meent dat dit een signaal is dat de belangen van

stedelingen en het platteland dichter bij elkaar moeten worden gebracht. Burgers en boeren in de Brabantse samenleving staan de laatste jaren steeds meer recht tegenover elkaar. Een breder afspiegelingscollege had een bijdrage kunnen leveren aan meer evenwicht. Ook in het DB zouden vertegenwoordigers moeten zitten van de steden en uit het buitengebied. In het nu voorgestelde DB zitten alleen mensen die hun roots hebben in het buitengebied. Dat wil niet zeggen dat zij niet kunnen opkomen voor stedelijke belangen. Gelet op het bestuursakkoord, dat hij overigens nog niet in detail heeft kunnen bekijken, heeft hij er best vertrouwen in dat er breder wordt ingezet. Maar in de beeldvorming van de burgers is dit een eenzijdig DB met alleen vertegenwoordigers van het buitengebied. Het gevaar bestaat dat dit DB de polarisering in het Brabantse nog versterkt. Niet door het feitelijk gedrag, maar op zijn minst door de beeldvorming. Als de PvdA aan de onderhandelingen had deelgenomen, zou er meer zijn opgekomen voor de stedeling. Bij de voorstellen van het DB in de komende periode, zal zijn fractie daarom extra kritisch beoordelen of er een juiste balans is tussen de belangen van het buitengebied en de steden.

Spreker heeft enkele vragen waarop hij nu geen antwoord verwacht. Hij heeft vooral gekeken wat er niet in het coalitieakkoord staat, mede gelet op de inbreng van de PvdA bij de informateur.

- Is overwogen om leges te heffen op grondwateronttrekking?
- Moet het beregeningsbeleid niet continu worden geëvalueerd?
- Is overwogen onderzoekacties te doen naar betere tariefdifferentiatie volgens het principe van de vervuiler betaalt? De invalshoek in het akkoord (de gebruiker betaalt) is een heel andere dan "de vervuiler betaalt".
- Wordt er meer geld uitgetrokken voor stedelijk water?
- Wordt de Keur geëvalueerd, zodat je die beter kunt benutten als instrument voor klimaatadaptatie? De afspraak om over de Keur een themabijeenkomst te houden ziet hij niet terug in dit akkoord.

De heer **De Kleijn** verzoekt de coalitie nu al in te gaan op de gestelde vragen en niet te wachten tot 10 mei. Aan de hand van de antwoorden kan het AB zich dan de komende weken al beraden.

Hij vindt het bestuursakkoord prettig leesbaar en compact. Daarin staat onder andere (blz. 2) dat de keuze voor drie DB-leden nog meer dan voorheen om vertrouwen vraagt in elkaar. Hij vraagt zich af waarom deze zinsnede is opgenomen voor dit collegiaal bestuur. Gaat het nieuwe DB wel tijdig in gesprek met elkaar om besluiten voor te bereiden bij de verschillende portefeuillehouders?

Over hetzelfde onderwerp staat er: "Wij hechten zeer aan een transparant open en integer waterschapsbestuur." Hij wil weten waarom dat wordt opgenomen in het bestuursakkoord. Hoe verhoudt zich dat tot de voorgestelde griffier, die zonder tussenkomst van het DB als vraagbaak kan functioneren?

Het watersysteem krijgt hoge prioriteit (blz. 3), er komt een programma "Wijzer Onderhoud" en er wordt extra energie gestoken in het WBP. Dat is eigenlijk het brede beleid dat ooit in het verleden is beschreven. De waterveiligheid wordt gefaseerd. Hij verzoekt om toe te lichten wat echt prioriteit heeft. Is de coalitie echt voornemens om de landelijke systematiek van het HWBP en de aanpak van de dijkverbeteringen te vertragen? Als het landelijke urgentieprincipe niet wordt gevolgd, is dat een kentering in het beleid van de afgelopen vier jaar.

Ten aanzien van het watersysteem wordt zoveel mogelijk het principe gehanteerd dat de gebruiker betaalt. Is het de bedoeling dit principe ook door te vertalen naar de toekomstige belastingheffingen? Het streven is (blz. 3) 10% extra van het neerslagoverschot in de Peelhorst te laten inzigen. Hoe is het DB aan die 10% gekomen?

Gelet op de weerbarstige uitvoeringspraktijk en de afhankelijkheid van grondverwerving (blz. 5) wordt gedacht aan versnellingsmaatregelen. Wat kunnen die inhouden? De normen die volgen uit het NBW worden uitgewerkt in een investeringsprogramma. De VVD vraagt zich af wat er gebeurt met de kwetsbare gebieden die niet voldoen aan het NBW, maar die niet genormeerd zijn in de Brabantse verordening water? Hij denkt daarbij aan zomerbuien, op het moment dat de gewassen op het land staan en er echt economische schade kan ontstaan, zoals in 2016.

Voor een schoon en gezond watersysteem gaat het DB maatregelen versnellen om de doelen van de KRW in 2027 te halen. Komt er eerst ook een transparant proces met het AB om de ooit geformuleerde doelen aan de hand van de uitgevoerde analyses en evaluaties te herijken in het kader van de stroomgebiedsbeheerplannen?

In het bestuursakkoord wordt ingezet op ecologisch eigendommenbeheer, bij voorbeeld bij dijken. Is het de bedoeling om het met een scala van voorwaarden voor particuliere schapenhouders onaantrekkelijk te maken om hun dijk te beweiden? Hoe verhoudt zich dat met het streven naar participatie?

Het DB wil met slimme investeringen en maatregelen het maximale uit de bestaande zuiveringen halen (blz. 6). In het daarboven staande punt (het effluent laten voldoen aan de KRW-normen) is toegevoegd

dat dit gebeurt met oog voor een verantwoorde kostenontwikkeling. Is die zinsnede bewust niet opgenomen in het punt over het maximale halen uit de bestaande zuiveringen?

Het is de bedoeling de "winst" die wordt gemaakt met energie- en duurzaamheidsmaatregelen in een duurzaamheidsfonds te plaatsen. De VVD vraagt zich af wat wordt bedoeld met "winst". Wanneer denkt het DB winst te maken?

Bij de financiële kaders staat dat de tarieven voor het zuiveringsbeheer jaarlijks met 2% zullen stijgen. Worden daar echt de tarieven bedoeld of stuurt het DB op nettolasten? Er wordt ook voorgesteld om de nettolasten voor alle genoemde maatregelen voor watersysteembeheer in dit bestuursakkoord met 2% bovenop de inflatie te laten stijgen.

Mevrouw **Hernández** meent dat de tijd erg kort was om het coalitieakkoord te bestuderen. Zij wil zich daarom beperken tot commentaar en enkele vragen. Zij hoopt daarop op 10 mei antwoorden te krijgen. Voor 50PLUS is zeker dat bij deze coalitievorming de inwoners van dit waterschap nauwelijks betrokken zijn. Zij betreurt het dat in het proces geen andere combinaties zijn overwogen, want daarmee had je ook de ingezetenen een plek in dit waterschap kunnen geven. Zij had graag meer balans gezien tussen stad en buitengebied, tussen bewoners aan de ene kant en bedrijven, boeren en natuurorganisaties aan de andere kant. In de praktijk is er nu sprake van een DB dat vooral zal gaan voor de doelen van de agrariërs, natuurorganisaties en bedrijven. De oppositie zal voor de ingezetenen moeten opkomen.

Zij vindt dat het waterschap meer midden in de samenleving moet komen te staan. Het budget voor communicatie en bewustwording wordt verdubbeld, maar zij is erg benieuwd hoe dat geld wordt ingezet.

Het is niet de bedoeling van het waterschap ongevraagd taken van andere partijen over te nemen (pag. 2), maar het waterschap zal wel actieve kennis leveren en subsidies beschikbaar stellen. Zij neemt aan dat dit geldt voor vergroening, maar de gemeenten hebben daarvoor al een budget. Als de waterschappen dat ook zouden subsidiëren, is het gevolg dat de ingezetenen daarvoor dubbel betalen. Spreker merkt op dat zij in de vorige bestuursperiode nieuw was en toen werd geconfronteerd met vier DB-leden en een verhoging van het salaris. Zij kon toen meegaan met het argument dat er voor meer werk meer uren nodig waren. Nu er drie DB-leden komen, vraagt zij zich af waarom, want de organisatie wil veel doelen realiseren; zelfs doelen voor 2027 en 2030. Zij doet de suggestie een DB-lid uit de oppositie toe te voegen. Met de verlaging van het aantal DB-leden is volgens haar in tegenspraak dat er wordt voorgesteld een griffier aan te stellen. Haar ervaring is dat de organisatie perfect werkt. Aa en Maas is zelfs de beste overheidsorganisatie van het land. Ook de afdeling bestuursondersteuning werkt uitstekend.

In het bestuursakkoord leest zij (pag. 5) in relatie tot een gezond watersysteem het woord versnellen. Zij is allergisch voor dat woord, want waarom zou je je overhaasten om doelen in een kortere tijd te realiseren? Om doelen goed te bereiken, moet je de tijd nemen. De wereld draait wel door en je kunt zonder haast, met misschien betere instrumenten en zonder verhoging van de tarieven voor ingezetenen dezelfde doelen halen.

Er is voorgesteld om bij SNB in plaats van een DB-lid een externe commissaris aan te stellen. Als dat gebeurt, wordt er nog iemand tussen gezet, terwijl Aa en Maas met een DB-lid als commissaris op dit moment direct betrokken is bij SNB. Zij wil dan ook graag weten waarom dit wordt voorgesteld.

Zij merkt op dat het streven is om met tariefverhogingen onder de inflatie te blijven. Maar zij ziet dat er sprake is van 2%-stijging voor waterzuiveringsbeheer. Zij is niet vergeten dat er in de vorige bestuursperiode een overschrijding was van meer dan 9%. Zij vraagt zich af waarom het DB het in het bestuursakkoord heeft over 2% en niet meteen over 9%, want zij neemt aan dat er in ieder geval een overschrijding zal zijn. Zij vindt het een minpunt dat dit coalitieakkoord met de cijfers speelt.

Spreker stelt dat er niet veel tijd is geweest om alles te lezen, maar zij mist in het akkoord het belastingstelsel, terwijl dat in deze periode komt. Zij wil weten wat de positie van de coalitie is. Zij heeft wel gelezen dat de vervuiler betaalt, maar zij ziet dat niet terug in het stuk.

Zij heeft zich nog niet goed kunnen verdiepen in de waterveiligheid, maar zij vindt dat de prioriteiten niet heel duidelijk staan aangegeven.

De voorzitter constateert dat er veel inbreng is geleverd en dat er nog twee fracties komen. Hij adviseert de nieuwe coalitie de vragen mee te nemen naar 10 mei a.s.

Mevrouw **Slaats** constateert dat het bestuursakkoord een enorme opsomming van plannen is. Iedereen wordt tevredengesteld, behalve wellicht de belastingbetaler. Het terugbrengen van schulden vindt zij een uitstekend voorstel, maar hoe denkt het DB dat voor elkaar te krijgen zonder forse bezuiniging of tariefstijging?

Er wordt voorgesteld de kostentoedeling indien nodig aan te passen, maar het streven is ook te werken aan "de vervuiler betaalt" en "de gebruiker betaalt". Als je de kosten gelijkwaardiger wil verdelen is

aanpassing van de kostentoedeling nodig. Zij is dan ook benieuwd naar het standpunt van het nieuwe DB over de aanpassing van het belastingstelsel.

Zij verzoekt het DB om aan de hand van het overdrachtdossier een samenhangend en behapbaar overzicht voor te leggen aan de commissies en het AB, zodat die weten wat van hen wordt verwacht.

De heer **Biemans** is blij dat hem wat meer tijd wordt gegund om te reageren op het bestuursakkoord. Hij zal proberen daarop de komende vergaderingen te reageren.

De voorzitter stelt voor dat de heer De Groot procedureel antwoordt, maar niet inhoudelijk.

De heer **De Groot** zegt dat hij zal reageren op 10 mei, zodat het bestuursakkoord in de AB-vergadering van juni kan worden vastgesteld.

De heer **De Kleijn** zegt dat hij zich goed wil voorbereiden. Op de dinsdag voor 10 mei is de gebruikelijke fractieavond van de VVD. Hij verzoekt de antwoorden voor 7 mei uit te schrijven.

De voorzitter stelt dat de inbreng van de fracties kan worden uitgeschreven, maar hij kan niet beloven dat dit ook het geval is met de antwoorden, want het DB komt pas op 6 mei voor het eerst bijeen. Het AB krijgt op 10 mei een voordracht en het is mogelijk dat dit verbaal met een presentatie gebeurt.

5. Voorstellen ter besluitvorming.

5.A Vaststelling aantal leden dagelijks bestuur en tijdbestedingsnorm.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

5.C Benoeming leden dagelijks bestuur.

De heer **Van der Krabben** draagt de heer De Groot namens Water Natuurlijk, de heer Van Dijk namens de Geborgden en de heer Ketelaars namens het CDA voor als leden van het dagelijks bestuur. Hij voegt daaraan toe dat de voorgedragen kandidaten beseffen wat de ambities zijn van het omvangrijke bestuursakkoord en dat zij menen dat als team goed te kunnen realiseren, omdat zij ook de afgelopen jaren als team hebben gefunctioneerd.

De voorzitter deelt mede dat hij de drie dossiers van de kandidaten heeft ontvangen die door het externe bureau zijn opgesteld. Na lezing heeft hij nog contact gehad met de opsteller. De drie evaluaties zijn positief en er is geen reden voor aanvullende beheermaatregelen. Ook de VOG's zijn in goede orde ontvangen. Er is dus geen drempel voor de benoeming van DB-leden. Hij concludeert dat er niet meer kandidaten worden gesteld.

Nadat de voorzitter heeft geconcludeerd dat er geen andere kandidaten worden voorgedragen, worden de heren De Groot, Van Dijk en Ketelaars bij acclamatie benoemd tot lid van het DB.

De heer **De Kleijn** wenst degenen die vorige keer in het team zaten van harte succes met hun werk. De heer **Van der Krabben** feliciteert de benoemden.

Op verzoek van de voorzitter nemen de heren De Groot, Van Dijk en Ketelaars plaats achter de bestuurstafel.

De voorzitter vertelt dat het nieuwe DB formeel voor het eerst op 6 mei bij elkaar komt. Dan wordt ook de portefeuilleverdeling geformaliseerd.

6. Voorstellen ter verdere bespreking.

6.A Besturingsmodel 2015 waterschap Aa en Maas.

6.B Reglement van orde algemeen bestuur 2015.

6.C Reglement van orde voor commissies uit het algemeen bestuur waterschap Aa en Maas.

6.D Voordracht benoeming leden en plaatsvervangende leden Vaste Adviescommissie en Regionale commissies.

6.E Voordracht benoeming leden Rekenkamercommissie.

Deze stukken worden voor kennisgeving aangenomen.

- 7.   **Stukken ter kennisneming.**
- 7.A   **Manifest Brabants Mozaïek in ontwikkeling.**
- 7.B   **Brief manifestpartners aan Provinciale Staten.**
- 7.C   **Memorandum Regio Noordoost-Brabant aan Provinciale Staten.**
- 7.D   **Brief Regio Noordoost-Brabant aan manifestpartners.**
- 7.E   **Brief Noord-Brabantse Waterschapsbond aan Provinciale Staten inzake coalitieakkoord.**
- 7.F   **Concept-Voorjaarsnota 2020 waterschap Aa en Maas.**
- 7.G   **Beantwoording vragen portefeuillehouder P. Ketelaars in het kader van de coalitiebehandeling.**
- 7.H   **Brief SNB inzake beleidsaandachtspunten nieuw bestuursakkoord.**

Deze stukken worden voor kennisgeving aangenomen.

- 7.I   **Stichting Dupan oproep herstel palingstand voor bestuursprogramma.**

De heer **De Kleijn** wil weten of het DB nog actie onderneemt op die brief.

De voorzitter antwoordt dat het DB er alleen op terugkomt, als dit stuk op de agenda komt in de commissie. Hij constateert dat daaraan geen behoefte bestaat.

Dit stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

- 7.J   **Alliantieprincipes HWBP.**

Dit stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

- 7.K   **Modelverkenning Aa en Maas inzake effecten mestverwerking waterkwaliteit.**

De voorzitter wijst erop dat dit stuk terugkomt in een volgende cyclus, als het totale mestbeleid in de regio aan de orde komt.

Mevrouw **De Zoeten** heeft in dit stuk gelezen dat de waterschappen inbreng moeten leveren voor rijk en provincie. Zij wil graag kennisnemen van die inbreng voordat die wordt geleverd.

De voorzitter zegt toe dat die inbreng aan de orde komt bij het genoemde mestbeleid en dat het AB daarop dan kan reageren.

Besloten wordt dit stuk aan de orde te stellen bij het totale mestbeleid.

- 7.L   **Vergaderschema 2019.**

Mevrouw **Slaats** merkt op dat het wel eens voorkomt dat de commissievergaderingen binnen een week na een AB-vergadering zijn. Zij verzoekt om dat beter te spreiden in verband met de voorbereiding.

De voorzitter stelt dat het DB het vergaderschema 2019 wil handhaven. In oktober komt er een voorstel voor 2020 aan de orde. Met name de nieuwkomers hebben dan ervaring opgedaan, zodat er dan een evaluatie mogelijk is.

Mevrouw **Slaats** doet de suggestie om de tweede en de vierde week van de maand bijeen te komen. De tweede voor de commissievergadering en de vierde voor een AB-vergadering.

De voorzitter antwoordt dat over zulke zaken contact kan worden opgenomen met de nieuw te vormen griffie.

De heer **Aardoom** kondigt aan dat zijn fractie voor het vergaderschema nog vragen en suggesties heeft.

De voorzitter herhaalt zijn voorstel om het schema voor 2019 te handhaven en constateert dat daartegen geen bezwaar bestaat.

De heer **Brouwers** vraagt of vergaderverzoeken automatisch in de agenda van AB-leden kunnen worden geplaatst. Dan hoeven zij zo'n verzoek alleen maar te accepteren.

De voorzitter antwoordt dat ook dit met de griffie zal worden besproken. Hij wijst er op dat verzoeken om data te veranderen, alleen kunnen worden gehonoreerd door het AB; niet via de digitale weg.

Het stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

7.M Unie van Waterschappen: Ontwerp Klimaatakkoord.

7.N Nieuwsbrief Unie van Waterschappen, maart 2019.

7.O Nieuwsbrief Regio Noordoost-Brabant, april 2019.

Deze stukken worden voor kennisgeving aangenomen.

8. Moties vreemd aan de orde van de dag.

Er zijn geen moties ingediend.

9. Initiatiefvoorstel VVD.

Besloten is dit voorstel door te schuiven naar de volgende vergadercyclus.

10. Voorstel tot het houden van een besloten vergadering.

10.1. Brieven inzake afhandeling klacht en omgang met bever.

Dit stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

11. Rondvraag.

Mevrouw **Slaats** vraagt of de rapporten "Wijzer Onderhoud" en "Weer, een uitdaging" op een zichtbare plaats op de website kunnen komen.

Zij wijst erop dat links in de mailberichten van Aa en Maas vaak niet werken.

Zij verzoekt om in iBabs ook een waterkaart te zetten. Plaatsen die in stukken aan de orde komen, zijn vaak niet te vinden op een gewone kaart.

De voorzitter zegt toe dat hij zal nagaan of het mogelijk is om de laatste twee punten te realiseren.

Hij wijst erop dat "Weer, een uitdaging" wordt geactualiseerd in het kader van het bestuursakkoord. Het is mogelijk dat dit eerst gebeurt.

Spreker heeft overleg gehad met de leden van het nieuwe DB. De acties die uit het bestuursakkoord kunnen worden afgeleid, zullen worden gerangschikt. Het lijkt hem verstandig als het DB bij de voorjaarsnota kan vertellen wat de volgorde van bespreking en uitvoering zal zijn van die acties.

12. Sluiting.

Hierna sluit de voorzitter, te 14.45 uur, de vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van het waterschap Aa en Maas van 10 mei 2019.

De secretaris,

De voorzitter,

ACTIELIJST AB-VERGADERINGEN					
	DATUM VERG.	AGENDA- PUNT	ACTIE	WIE	GEREED/ UITGEV.
1	270319		<u>Overtredingen beregeningsverbod</u> Overzicht verstrekken van het aantal overtredingen van de beregeningsverboden	Van Dijk	AB voorjaar 2019

AFGEWERKTE ACTIEPUNTEN					

BESLUITENLIJST

vergadering van het Algemeen Bestuur op
vrijdag 19 april 2019

1 Opening

1.1 Afleggen eed of verklaring en belofte AB-lid Brouwers (mondeling)

De heer Brouwers legt de eed af.

1.2 Trekking stemmingsnummer (mondeling)

2 Mededelingen en ingekomen stukken

De voorzitter stelt als voorstel van orde voor de “voorstellen ter verdere bespreking” (onder 6) niet vandaag te bespreken, maar dat het AB hiervan nu kennisneemt. Er kunnen suggesties tot wijziging worden gedaan, op basis waarvan het DB dan een definitief voorstel kan ontwerpen, ter bespreking in de commissies van 16 mei en dat in het AB van 7 juni aan de orde komt. Vervolgens stelt hij als ordevoorstel voor om het initiatiefvoorstel van de VVD onder agendapunt 9 door te schuiven.

2.1 Uitnodiging bestuurdersdag Unie van Waterschappen

Besluit : Voor kennisgeving aangenomen

2.2 Felicitatiebrief Unie van Waterschappen

Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.

2.3 Felicitatie Pitpoint voor nieuw bestuur

Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.

3.A Vaststelling notulen vergadering Algemeen Bestuur d.d. 27 maart 2019

Besluit : De notulen, besluitenlijst en actielijst van de AB-vergadering van 27 maart 2019 worden ongewijzigd vastgesteld.

3.B Vaststelling notulen vergadering Algemeen Bestuur d.d. 28 maart 2019

Voorstel : De notulen en besluitenlijst van de AB-vergadering van 28 maart 2019 vast te stellen.

Besluit : Op voorstel van de heer De Mare worden zijn voorletters in de presentielijst gewijzigd in: J.B. Deze gewijzigde notulen worden zonder hoofdelijke stemming vastgesteld.

4 Voorstellen ter opiniërende bespreking

4.A Verantwoording (in)formateur over onderhandelingsproces (mondeling)

Besluit : De heer Kerkhof brengt als informateur verslag uit van het onderhandelingsproces.

4.B Onderhandelingsakkoord en Bestuursakkoord 2019-2023

Voorstel : De fracties Water Natuurlijk, Geborgden en CDA bieden het bestuursakkoord, en de oplegger in de vorm van het onderhandelingsakkoord, ~~komende vrijdag~~ ter opiniërende bespreking aan, waarbij vanuit alle fracties hierop een reflectie op hoofdlijnen gegeven kan worden. Daarna zal het bestuursakkoord ter vaststelling voorliggen in de AB-vergadering van 7 juni 2019. Mede op basis van deze bespreking zal vervolgens invulling worden gegeven aan de VJN, zoals die in juli aan het AB ter behandeling zal worden aangeboden. Bij het inhoudelijke debat over de VJN kan vervolgens de inhoud van de bestuursakkoord verder worden betrokken, waarbij alsdan ook concreet inzicht wordt gegeven omtrent de personele en financiële consequenties voor de korte termijn (reikwijdte van de VJN), alsmede voor de langere termijn (reikwijdte van het bestuursakkoord).

Besluit : De heer De Groot bedankt de heer Kerkhof voor de verrichte werkzaamheden. Daarna geeft hij een toelichting op het Bestuursakkoord. Zowel de oppositie- als de coalitiepartijen kunnen zich vinden in een extra AB-bijeenkomst op 10 mei a.s. waarin het bestuursakkoord verder wordt besproken. De vragen vanuit de fracties zullen worden beantwoord in de extra vergadering van 10 mei, waarna het Bestuursakkoord op 7 juni 2019 ter vaststelling wordt aangeboden.

5 Voorstellen ter besluitvorming

5.A Vaststelling aantal leden dagelijks bestuur en tijdsbestedingsnorm

Voorstel : 1. Het aantal leden van het Dagelijks Bestuur vast te stellen op 3.
2. De tijdsbesteding van de leden van het Dagelijks Bestuur, met uitzondering van de voorzitter, vast te stellen op 280%.

Besluit : Conform voorstel.

5.B Benoeming stemopnemers (mondeling)

5.C Benoeming leden dagelijks bestuur

Voorstel : 1. De voorgedragen leden te benoemen tot lid van het Dagelijks Bestuur.
2. Kennis te nemen van de portefeuilleverdeling.

Besluit : Nadat de voorzitter heeft geconcludeerd dat er geen andere kandidaten worden voorgedragen, worden de heren De Groot, Van Dijk en Ketelaars bij acclamatie benoemd tot lid van het DB.

6 Voorstellen ter verdere bespreking

6.A Besturingsmodel 2015 waterschap Aa en Maas

Voorstel : 1. Kennis te nemen van het overzicht met voorgestane wijziging van het huidige Besturingsmodel waterschap Aa en Maas 2015.
2. Het Besturingsmodel hierop aan te passen.

Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.

6.B Reglement van orde algemeen bestuur 2015

Voorstel : 1. Kennis te nemen van het overzicht van verzoeken tot wijziging van het huidige Reglement van Orde algemeen bestuur 2015.
2. De verzoeken inwilligen en het reglement op deze punten te wijzigen.

Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.

- 6.C Reglement van orde voor commissies uit het algemeen bestuur waterschap Aa en Maas 2015**
Voorstel : 1. Kennis te nemen van het overzicht van verzoeken tot wijziging van het huidige Reglement van Orde commissies uit het algemeen bestuur 2015.
2. De verzoeken inwilligen en het reglement op deze punten te wijzigen.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 6.D Voordracht benoeming leden en plaatsvervangende leden Vaste Adviescommissie en Regionale Commissies**
Voorstel : 1. Iedere fractie een voordracht te laten doen van leden en plv. leden die zitting gaan nemen in de Vaste Adviescommissies.
2. Iedere fractie een voordracht te laten doen van leden en plv. leden die zitting gaan nemen in de Regionale Commissies.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 6.E Voordracht benoeming leden Rekenkamercommissie**
Voorstel : 1. Kennis te nemen van de verordening Rekenkamercommissie en de wijzigingen in het rechtspositiebesluit voor politieke ambtsdragers (zoals ook geagendeerd voor het AB van 22 februari 2019).
2. Te komen tot een voordracht van drie leden uit het Algemeen Bestuur die zitting (willen) gaan nemen in de Rekenkamercommissie.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 7 Stukken ter kennisneming**
- 7.A Manifest Brabants Mozaïek in ontwikkeling**
Voorstel : Ter kennisname.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 7.B Brief manifestpartners aan Provinciale Staten**
Voorstel : Ter kennisname.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 7.C Memorandum regio Noord-Oost Brabant aan Provinciale Staten**
Voorstel : Ter kennisname.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 7.D Brief Regio Noord-Oost Brabant aan Manifestpartners**
Voorstel : Ter kennisname.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 7.E Brief Noord-Brabantse Waterschapsbond aan Provinciale Staten inzake coalitieakkoord**
Voorstel : Ter kennisname.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 7.F Concept-Voorjaarsnota 2020 waterschap Aa en Maas**
Voorstel : Ter kennisgeving.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 7.G Beantwoording vragen Portefeuillehouder P.Ketelaars in het kader van de coalitiebehandeling**
Voorstel : Ter kennisname.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.

- 7.H Brief SNB inzake beleidsaandachtspunten nieuw bestuursakkoord**
Voorstel : Ter kennisname.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 7.I Stichting Dupan oproep herstel palingstand voor bestuursprogramma**
Voorstel : Ter kennisname.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 7.J Alliantieprincipes HWBP**
Voorstel : Ter kennisname.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 7.K Modelverkenning Aa en Maas inzake effecten mestverwerking waterkwaliteit**
Voorstel : Ter kennisname.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 7.L Vergaderschema 2019**
Voorstel : Ter kennisgeving.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 7.M Unie van Waterschappen: Ontwerp Klimaatakkoord**
Voorstel : Ter kennisname.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 7.N Nieuwsbrief Unie van Waterschappen, maart 2019**
Voorstel : Ter kennisname.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 7.O Nieuwsbrief Regio Noord-Oost Brabant, april 2019**
Voorstel : Ter kennisname.
Besluit : Voor kennisgeving aangenomen.
- 8 Moties vreemd aan de orde van de dag**
- 9 Voorstel tot het houden van een besloten vergadering**
- 10 Initiatiefvoorstel fractie VVD**
Het AB besluit om het initiatiefvoorstel van de VVD in de volgende cyclus te behandelen.
- 11 Rondvraag en sluiting**

Verklarende woordenlijst en afkortingen

Afkoppelen	<i>Neerslag van schone verharde oppervlakken niet meer op het riool lozen maar in de bodem of op het oppervlaktewater</i>
Afvalwaterketen	<i>Geheel van inzamelen via de riolering, transporteren en zuiveren van afvalwater van huishoudens en bedrijven</i>
AFC	<i>Agrifood Capital</i>
BAG	<i>Basisregistraties Adressen en Gebouwen</i>
Baggeren	<i>Verwijderen van de (vaak slappe) bodem onder water om een water dieper te maken, dit om de doorstroming van het water te bevorderen en/of het waterlichaam bevaarbaar te houden</i>
BHIC	<i>Brabants Historisch Informatie Centrum</i>
BHD	<i>Brabantse Health Deal</i>
Beekherstel	<i>Een beek weer de ruimte geven om te kronkelen, zodat natuurlijke variatie in leefmilieus voor planten en dieren ontstaat</i>
Beheerregister	<i>Document van het waterschap met daarin de feitelijke toestand van waterlopen of waterkeringen</i>
Bestuursakkoord Water (BAW)	<i>Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven, hebben besloten maatregelen voor een doelmatiger waterbeheer overeen te komen in het Bestuursakkoord Water.</i>
BGT	<i>Basiskaart Grootchalige Topografie</i>
BH(S)	<i>Beekherstel</i>
BIBW	<i>Beste Idee Boven Water</i>
BIWA-proof	<i>Baseline Informatieveiligheid Waterschappen</i>
B&O	<i>Beheer en Onderhoud</i>
BOS	<i>Beslissing Ondersteunend Systeem</i>
BRP	<i>Basis registratie Personen</i>
BSOB	<i>Belastingsamenwerking Oost-Brabant</i>
CISO	<i>Chief Information Security Officer</i>
CTBO	<i>Civiel Technisch en Bouwkundig Onderhoud</i>

DAS-pilot	<i>Pilot Deurne Asten Someren</i>
DAW	<i>Deltaplan Agrarisch Waterbeheer; Het doel is een bijdrage te leveren aan de wateropgaven in agrarische gebieden en het realiseren van een economisch sterke en duurzame landbouw</i>
Deltafonds	<i>Het Deltafonds is het financiële fundament onder het Deltaprogramma. Het biedt continuïteit en geeft zekerheid over beschikbare middelen, zonder dat concurrentie met andere bestedingsdoelen nodig is. Hierdoor is het mogelijk de noodzakelijke maatregelen - ook voor de lange termijn - te plannen en is het zeker dat ze in uitvoering kunnen wanneer dat nodig is</i>
DHZ	<i>Deltaplan Hoge Zandgronden; water vasthouden aan de bron</i>
Dijkkring	<i>Gebied dat door waterkeringen beveiligd is tegen overstroming vanuit de zee, de grote rivieren en het IJsselmeer</i>
DPRA	<i>Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie</i>
EEP	<i>Energie Efficiencyplan</i>
EHS	<i>Ecologische Hoofd Structuur</i>
Emissie	<i>Uitstoot van stoffen naar water, bodem of lucht</i>
EVZ	<i>Ecologische verbindingszone</i>
GAP-analyse	<i>De analyse van verschillen tussen de gewenste en de huidige situatie.</i>
GGOR	<i>Gewenste grond- en oppervlaktewaterregime</i>
GS	<i>Gedeputeerde Staten</i>
GWW	<i>Grond Weg -en Waterbouw</i>
Herprofileren	<i>Opnieuw op de vereiste diepte en breedte brengen (van een waterloop)</i>
HoWaBo	<i>Hoogwateraanpak 's-Hertogenbosch: maatregelen voor de berging van hoogwater rondom 's-Hertogenbosch</i>
HWBP	<i>Hoogwaterbeschermingsprogramma</i>
HWH	<i>Het Waterschapshuis</i>
IBP	<i>Informatie BeleidsPlan</i>
IGP	<i>Integraal Gebiedsproject</i>
IKB	<i>Individueel Keuze Budget</i>

KCC	<i>Klanten Contact Centrum</i>
Keur	<i>Verordening met ge- en verboden van het waterschap</i>
KRW	<i>Kaderrichtlijn Water, EU-richtlijn om een goede toestand van het oppervlakte- en grondwater in de lidstaten te bereiken</i>
Kunstwerk	<i>Een door mensenhanden gemaakt infrastructureel bouwwerk (o.a. stuw,emaal,sluis,duiker,viaduct,ecoduct)</i>
Lean Six Sigma	<i>Methode voor het organiseren van kwaliteits- en efficiëntieverbeteringen</i>
Legger	<i>Document van het waterschap met daarin de ligging, vereiste afmetingen en toestand van waterlopen of waterkeringen</i>
Meerlaagsveiligheid	<i>Concept waarbij de lagen preventie (1), ruimtelijke inrichting (2) en rampenbestrijding (3) bijdragen aan de totale veiligheid tegen overstromingen</i>
MIRT	<i>Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport :De Rijksoverheid werkt samen met decentrale overheden aan ruimtelijke projecten en programma's voor elke regio in Nederland. Het MIRT richt zich op financiële investeringen in deze programma's en projecten.</i>
MOOi	<i>Meerjarenplan Organisatie Ontwikkeling, dit plan bevat de ontwikkeling die waterschap Aa en Maas wil doormaken.</i>
MRE	<i>Metropool Regio Eindhoven</i>
MVI's	<i>Mestverwerkingsinstallatie</i>
MVO	<i>Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen</i>
Natte natuurparel	<i>Benaming voor de belangrijkste natte natuurgebieden in Brabant met bijzonder ecologische waarden. Nationaal staan deze gebieden bekend als TOP-gebieden</i>
Natura 2000	<i>Overkoepelende naam voor alle gebieden die onder de Europese Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn als te beschermen gebieden zijn aangegeven</i>
NBW	<i>Nationaal Bestuursakkoord Water</i>
NBWB	<i>Noord-Brabantse WaterschapsBond</i>
NVO	<i>Natuur Vriendelijke Oever</i>
OAS	<i>Optimalisatie Afvalwater Systeem</i>
OBS	<i>Onderhouds Beheer Systeem</i>

PDCA cyclus	Plan Do Check Act cyclus
Peilbesluit	<i>Besluit van het waterschap over de na te streven waterstanden in de waterlopen binnen een bepaald gebied</i>
Piping	<i>term uit de civiele techniek die aangeeft dat er water door een kade, dijk of ander kunstwerk stroomt als gevolg van een groot</i>
PNB	<i>Provincie Noord-Brabant</i>
POP3	<i>Plattelandsontwikkelingsprogramma</i>
PBB	<i>Persoonsgebonden Basis Budget</i>
Primaire waterkering	<i>Dijk, duinen of constructie die een dijkkringgebied beveiligt tegen overstroming vanuit zee, de grote rivieren en het IJsselmeer</i>
PMWP	<i>Provinciaal Milieu- en Waterplan</i>
Regionale waterkering	<i>Dijk of constructie die bescherming biedt tegen inundatie vanuit een regionaal water, of tegen overstroming van een gebied nadat een primaire waterkering heeft gefaald</i>
RG	<i>Rioolgemaal</i>
RWS	<i>RijksWaterStaat</i>
Rwzi	<i>Rioolwaterzuiveringsinstallatie</i>
SLA	<i>Service Level Agreement</i>
SNB	<i>Slibverwerking Noord Brabant</i>
STOWA	<i>Stichting toegepast onderzoek water</i>
SVI	<i>Slibverwerkingsinstallatie</i>
TPL	<i>Transportleiding</i>
UvW	<i>Unie van Waterschappen</i>
Ve	<i>Vervuilingseenheid</i>
VKS	<i>Voorkeursstrategie</i>
Wabo	<i>Wet algemene bepalingen omgevingsrecht</i>
WATAK	<i>Waterakkoord</i>

Waterakkoord	<i>Beheerders van watersystemen stellen binnen een zelfde stroomgebied district waterakkoorden vast, als dat nodig is voor een samenhangend en doelmatig waterbeheer. Beheerders zijn enerzijds het Rijk en anderzijds de waterschappen</i>
Watertoets	<i>Proces van vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en uiteindelijk beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten</i>
WB	<i>Waterberging</i>
WBG	<i>Waterbeheersingsgemaal</i>
WBP	<i>Waterbeheerplan</i>
Wijst	<i>Kwel op de hoge gronden van de Peelhorst door opstuwing van grondwater op het breukvlak van verschillende grondlagen</i>
WK	<i>Waterkering</i>
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOZ	<i>Waardering Onroerende Zaken</i>
WSA	<i>Water Systeem Analyses</i>
ZLTO	<i>Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie</i>

AFDELINGEN WATERSCHAP AA EN MAAS

PV	Planadvies en Vergunningen
HH	Handhaving
CS	Concernstaf
SS	Service staf
AS	Adviesstaf
IS	Informatiestaf
O&M	Onderzoek en Monitoring
AZ	Advies Zuiveren
O&R	Ontwerp en Realisatie
B&A	Beleid en Advies
G&I	Grondzaken en Inrichting
HW	District Hertogswetering
BeA	District Beneden Aa
BoA	District Boven Aa
Raam	District Raam
AB	Algemeen Bestuur
DB	Dagelijks Bestuur
WB	Commissie Watersysteembeheer
EB	Commissie Emissiebeheer
AFZ	Commissie Algemene- en Financiële Zaken

Onderhandelingsakkoord 16 april 2019

De deelnemende partijen aan de coalitieonderhandelingen, de fracties Water Natuurlijk, CDA en Geborgden hebben op dinsdag 16 april 2019 overeenstemming bereikt over een coalitie die uit deze 3 fracties zal bestaan. Als basis voor deze coalitie dient het opgestelde Bestuursakkoord voor de komende bestuursperiode en de financiële uitgangspunten in dat kader. De eindversie van het Bestuursakkoord 2019-2023, met de titel “ Waterbewust samen werken met Water ”, is als bijlage bij dit onderhandelingsakkoord gevoegd.

Het onderhandelingsakkoord is verder de basis voor de voordracht aan het Algemeen Bestuur op 19 april as. tot benoeming van de leden van het Dagelijks Bestuur en de portefeuilleverdeling daarbij.

Partijen zijn het er met elkaar over eens dat er in Oost-Brabant grote opgaven liggen om voldoende beschermd te zijn tegen overstromingen, problemen met droogte te voorkomen en te zorgen voor natuurlijk, gezond en schoon water. De uitdaging voor waterschap Aa en Maas is gelegen in een realistisch, realiseerbaar ambitieniveau, waarbij de rekening, noch de opgaven en risico's worden doorgeschoven naar de toekomst. Met dit Bestuursakkoord worden daarvoor de bestuurlijke accenten voor de bestuursperiode 2019 – 2023 gegeven.

Wij streven de volgende missie na:

Het ontwikkelen, beheren en in stand houden van gezonde, robuuste en veerkrachtige watersystemen, die ruimte bieden aan een duurzaam gebruik voor mens, dier en plant in het gebied, waarbij de veiligheid is gewaarborgd, en met oog voor economische aspecten.

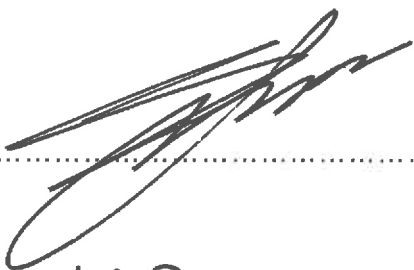
In de bestuursperiode 2019 – 2023 staan de volgende doelen centraal:

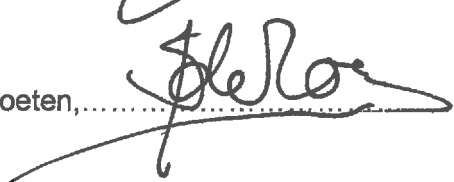
- We willen beter voorbereid zijn op weersextremen zoals de hevige regenval in 2016 en de droogte in 2018, om zo schade te voorkomen aan bebouwd gebied, landbouw en natuur;
- We willen de bescherming tegen overstromingen vanuit de Maas vergroten;
- We willen de verbetering van de waterkwaliteit in Oost Brabant voortvarend oppakken, te beginnen met onze eigen rioolwaterzuiveringsinstallaties;
- We gaan nog nadrukkelijker aan de slag met maatschappelijke opgaven als energietransitie, de landbouwtransitie, de bevordering van biodiversiteit en de versterking van landschapskwaliteiten;
- Ten aanzien van de grote uitdagingen in het waterbeheer zoeken we verdergaande samenwerking met onze partners en gaan we voor een integrale aanpak;
- Met het oog op de klimaatverandering en de klimaatadaptatie wil het waterschap koploper zijn in de verduurzaming en benutten we kansen voor de circulaire economie;

De opvatting vanuit de nieuwe coalitie is dan ook dat het Bestuursakkoord kan bogen op een breed bestuurlijk draagvlak, op basis waarvan met vertrouwen naar een goede samenwerking kan worden uitgezien.

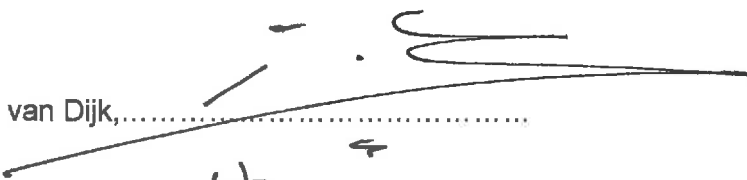
's-Hertogenbosch, 16 april 2019,

De vertegenwoordigers van de partijen:

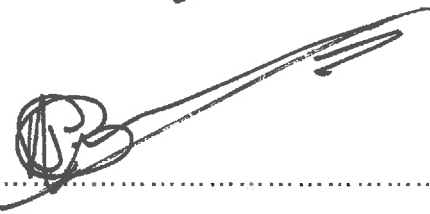
Water Natuurlijk, de heer E.H.J.M. de Groot,.....

Water Natuurlijk, mevrouw S.J. de Zoeten,.....

De fractie Geborgden, de heer P.M. van der Krabben,.....

De fractie Geborgden, de heer P.M.J. van Dijk,.....

CDA, de heer P.C.M. Ketelaars, ...

CDA, de heer P.W.M. Brouwers, ...

Titel: Waterbewust samen werken met Water

Inleiding en doel

De afgelopen bestuursperiode is succesvol verlopen. Er zijn veel projecten gerealiseerd en verbeteringen in het waterbeheer doorgevoerd. Aa en Maas staat bekend als een innovatief waterschap. Qua tariefstelling is Aa en Maas bij de laagste van Nederland blijven behoren. Dit alles heeft geleid tot de titel 'Beste Overheidsorganisatie van Nederland' in 2018.

Er is echter geen tijd om achter over te leunen. Er liggen nog grote uitdagingen voor ons. We willen beter voorbereid zijn op weersextremen zoals de hevige neerslag in 2016 en de droogte in 2018, we willen de bescherming tegen overstromingen vanuit de Maas vergroten en er ligt een grote opgave om de waterkwaliteit in Oost-Brabant te verbeteren. Deze wateropgaven hangen sterk samen met maatschappelijke opgaven zoals de energietransitie, de landbouwtransitie (kringlooplandbouw), de bevordering van biodiversiteit en de versterking van het landschap.

Via dit Bestuursakkoord geven wij richting aan hoe wij de komende 4 jaar in samenwerking met onze partners met deze opgaven aan de slag gaan. Hierbij streven wij naar een realistisch en uitvoerbaar ambitieniveau, waarbij wij de rekening, noch de opgaven en risico's doorschuiven naar de toekomst.

Bestuurlijke accenten in onze maatschappelijke rol

Een waterschap midden in de samenleving

Wij vinden het erg belangrijk dat onze inwoners weten wat het waterschap doet. Onze inwoners mogen weten wat zij terug krijgen voor hun belastinggeld en worden uitgedaagd om hun mening te geven. Zo kunnen wij met ons werk nog meer aansluiten bij de behoeften uit de samenleving. Wij willen een waterschap van en voor de mensen zijn.

Waterschap Aa en Maas zorgt niet alleen voor veilig, voldoende en schoon water, maar ook voor gezond, natuurlijk en recreatief water.

- Alle bestuursleden zetten zich actief in om het werk van het waterschap uit te dragen.
- Wij communiceren (pro)actief, interactief en participatief met de inwoners en bedrijven in Oost-Brabant.
- In elk project wegen wij af of en hoe de participatie van belanghebbenden vorm krijgt.
- Wij zorgen er voor dat alle relevante informatie op een gemakkelijke manier ontsloten wordt voor onze inwoners en bedrijven. Het gaat dan om ons beleid, onze projecten en onze data (zoals peilen, debieten, concentraties en risico op droogte / wateroverlast).
- In de afgelopen bestuursperiode zijn burgerdijkwachten geïntroduceerd. Deze periode verkennen wij of inwoners ons ook kunnen ondersteunen als waterwacht ten tijde van wateroverlast en droogte.
- Er is meer aandacht voor water in bebouwd gebied om zo een groter deel van onze inwoners te bereiken (afkoppelen, oeverbeheer, klimaatadaptatie, gezondheid, recreatief medegebruik). Hiervoor maken wij een plan en daar maken we afspraken over met gemeenten.
- Wij verdubbelen het budget voor educatie/bewustwording, recreatie en participatie van € 200.000 naar € 400.000. Hiermee kunnen wij het werk van het waterschap extra zichtbaar en tastbaar maken voor de inwoners van Oost-Brabant.

- Wij vinden het belangrijk om de jeugd bij het werk van het waterschap te betrekken, onder meer door de relatie met het onderwijs verder te verbeteren en voldoende ruimte voor stages te blijven bieden.
- Wij zetten versterkt in op het voorkomen dat regels overtreden worden (coachend handhaven / preventie).

Samenwerking met partners

Zoals al in de inleiding is benoemd liggen er grote uitdagingen voor ons in het waterbeheer, die moeten worden gerealiseerd binnen een veranderend Brabants landschap als gevolg van transitie rondom landbouw, energie, klimaat en natuur. Het werken aan water kan daarom niet alleen, maar vraagt om samenwerking met onze partners en een integrale aanpak om de beste afwegingen te kunnen maken. Maar het vraagt ook om daadkracht en uitvoeringskracht om niet te blijven hangen in het zoeken naar het optimum. Flexibiliteit is een sleutelwoord.

- Wij staan achter het Manifest 'Brabants Mozaïek in ontwikkeling' en de voorgestelde gezamenlijke en integrale aanpak van de opgaven bij landbouw, energie, klimaat, water en natuur.
- Wij zoeken bij elke problematiek de meest optimale samenwerkingsschaal.
- Wij nemen niet ongevraagd taken van andere partijen over, zo is de gemeente in de lead binnen het bebouwde gebied. Wij stellen hier wel actief kennis en subsidie beschikbaar.
- We combineren onze opgaven zoveel mogelijk met de opgaven van onze partners (werk met werk maken).
- Wij geven hoge prioriteit aan projecten die ook bijdragen aan doelen van andere partijen (water gerelateerd).
- Wij blijven werken met vaste (bestuurlijke) contactpersonen per gebied (relatiebeheer)
- Wij werken omgevingsgericht en werken de principes van een stuurbaar klimaat-robuust beekdal-landschap verder uit voor het stroomgebied van de Aa.

Bestuurlijk samenspel

Het Algemeen Bestuur is het hoogste bestuursorgaan van het waterschap. Het is verantwoordelijk voor het bepalen van de strategische doelen en het beschikbaar stellen van financiële middelen om deze doelen te realiseren. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken. Het bereidt de besluitvorming door het Algemeen Bestuur voor.

- We kiezen voor een DB bestaande uit een dijkgraaf en 3 DB-leden. Dit is een DB-lid minder dan in de afgelopen bestuursperiode. Dit vraagt nog meer dan voorheen om vertrouwen in elkaar en werken volgens het principe van collegiaal bestuur.
- Binnen het DB heeft de dijkgraaf een belangrijke rol, ook als het gaat om enkele inhoudelijke portefeuilles en overleggrema's.
- Het Dagelijks Bestuur opereert met slagkracht op basis van heldere mandaatverlening door het Algemeen Bestuur.
- Wij hechten zeer aan een transparant, open en integer waterschapsbestuur.
- De huidige capaciteit voor bestuursondersteuning richten we zo in dat er ook invulling gegeven kan worden aan een 'griffier'-functie: een functionaris die contactpersoon is voor AB-leden aan wie rechtstreeks (zonder tussenkomst van het DB) vragen kunnen worden gesteld en met als

specifiek taakonderdeel om de kaderstellende en controlerende rol van het AB te versterken en de verdere professionalisering (scholing en ontwikkelen bestuurlijk samenspel) van het AB gestalte te geven.

Bestuurlijke accenten in het waterbeheer

Een stevige basis

Een groot gedeelte van de inzet van menskracht en middelen van het waterschap gaat naar het op orde houden van het watersysteem en de waterketen. Het gaat om het onderhoud van waterkeringen, rwzi's, leidingen, gemalen, stuwen, baggeren en maaien van waterlopen, het peilbeheer, etc. Dit werk vormt de basis voor een veilig, klimaatbestendig en gezond (KRW) watersysteem. We werken verder aan het programma 'Wijzer Onderhoud', met aandacht voor natuur, landschap en recreatie.

- Het op orde houden van het watersysteem en de keten krijgt hoge prioriteit.
- Er wordt extra energie gezet op het verbeteren van de onderhoudssituatie en bereikbaarheid langs waterlopen (Wijzer Onderhoud).
- Het streven blijft om de doelstellingen uit het Waterbeheerplan 2016 – 2021 (WBP) te halen, dat betekent dat we extra energie zetten op maatregelen waarvan de realisatie nu achterblijft.

Waterveiligheid

Het waterschap Aa en Maas beheert 110 km dijk langs de Maas. Over vrijwel de gehele lengte moet de bescherming tegen overstromingen vanuit de Maas worden vergroot. Binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma krijgen de dijken bij Aa en Maas naar verwachting de status 'urgent'.

- Gelet op de urgente waterveiligheidsopgave langs de Maas zet het waterschap voortvarend in op het verbeteren van de bescherming tegen overstromingen.
- Om de opgave behapbaar te houden (qua capaciteit, geld en risico's) pakken we projecten gefaseerd op: als de voorbereiding van het ene project afgerond is, kan de voorbereiding van het volgende project opgepakt worden.
- Bij het bepalen en invullen van de waterveiligheidsopgave werken wij volgens het principe van meerlaagse veiligheid. Volgens dit principe wordt rekening gehouden met de lagen preventie (1), ruimtelijke inrichting (2) en rampenbestrijding (3).

Een klimaatbestendig robuust en veerkrachtig, stuurbaar watersysteem

De afgelopen jaren leren dat we steeds vaker te maken krijgen met weersextremen. Dit vraagt om een watersysteem dat niet alleen in normale situaties goed functioneert, maar dat ook extreem natte en extreem droge situaties aan kan. Dit kan het waterschap niet alleen! In het koersdocument 'Weer, een uitdaging' is richting gegeven aan hoe wij toe werken naar een meer klimaatbestendig en robuust watersysteem. Via dit bestuursakkoord brengen wij hier extra accenten in aan. Het waterschap hanteert zoveel mogelijk het principe "de gebruiker betaalt".

- We zetten samen met iedereen die grond bezit stevig in op waterconservering en het vergroten van de waterbeschikbaarheid voor natuur en agrarische ondernemers. De Peelhorst krijgt hierbij de hoogste prioriteit, als brongebied voor het stroomgebied van de Aa en de Raam. Het streven is om 10% extra van het neerslag-overschot te laten inziigen.

- Met het oog op het aanvullen van het grondwater (en voorkomen van een verdere daling van grondwaterstanden):
  - o Zetten we in op een peilbeheer in de winterperiode met peilen net onder het maaiveld, in de lente en herfst zo hoog mogelijk (afhankelijk van het weer en de grondwatersituatie) en in de zomer vergelijkbaar met de afgelopen jaren.
  - o Pakken we laagtes op de hoge zandgronden die drainerend werken (zoals het Straatsven en het Palmven) met maatwerk aan (bijvoorbeeld via ruiling van grond of het omvormen van laagtes tot een klimaatbuffer).
- Dergelijke hoge waterpeilen vragen om een systeem waarin je snel kunt sturen om wateroverlast te kunnen voorkomen.
- We trekken onder meer eenmalig € 250.000,- uit voor waterconservering via lop-stuwen en/of knijpstuwen en € 1,25 miljoen om in 2500 ha (deels gelegen op de hoge zandgronden) de realisatie van klimaatadaptieve drainage, ondergrondse beregening en ander maatwerk op de Peelhorst te stimuleren.
- Wij willen onderzoeken of / waar het gebruik van dergelijke maatregelen in attentiezones van Natura2000 gebieden mogelijk is zonder dat dit schade oplevert voor de natuur.
- Afspraken over maatregelen zoals lop-stuwen en klimaatadaptieve drainage leggen we vast in bedrijfswaterplannen, met daarbij aandacht voor de verantwoordelijkheid van de grondeigenaren en die van het waterschap.
- We evalueren de afgeronde GGOR-projecten en we starten in deze bestuursperiode een integrale GGOR 2.0 in vier gebieden met als hoofddoel klimaatadaptatie. We denken aan gebieden rondom de Peelrijt, de Maashorst, Sint Anthonis en Westerbeek.
- We zetten er op in om in deze bestuursperiode de opgave voor hydrologisch herstel in de resterende Natura2000 gebieden en Natte Natuurparels af te ronden. Het gaat hierbij o.a. om de Deurnese Peel, Hooge Raam, Sang en Goorkens en het Wijboschbroek.
- We onderzoeken de mogelijkheid voor extra wateraanvoer vanuit de Maas via de Sambeekse Uitwatering en de Oeffeltse Raam.
- Deze bestuursperiode voeren we klimaat stresstesten uit met onze waterpartners. Opbrengst is een gezamenlijke uitvoeringsagenda, die aan het Rijk aangeboden wordt in het kader van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie.
- Met iedere gemeente ontwikkelen we een actieplan gericht op klimaatbestendigheid.
- Samen met gemeenten stimuleren we initiatieven gericht op een duurzaam watersysteem in het bebouwde gebied (groene daken, afkoppelen, groene schoolpleinen, etc.). Hiertoe verbeteren we bestaande regelingen.
- Aanvullend onderzoeken wij hoe we samen met gemeenten onze inwoners kunnen enthousiasmeren en faciliteren bij het treffen van watermaatregelen. Een idee hierbij is 'Willem, de waterman' (m/v): iemand die rondtrekt door het beheergebied, uitleg en tips geeft en/of mogelijk zelfs helpt bij de uitvoering.
- Voor een klimaatbestendig en robuust watersysteem is meer ruimte voor water in de beekdalen nodig. We voeren de projecten rondom beekontwikkeling zo uit dat ze ook bijdragen aan een robuust en veerkrachtig, stuurbaar systeem met minder kans op schade door droogte en wateroverlast.
- Bij de beekontwikkelprojecten wordt waar mogelijk ruimte gegeven voor bouwen met natuur (inrichtingsmaatregelen met natuurlijke materialen zoals hout in de beek).

- Gelet op de weerbarstige uitvoeringspraktijk en de afhankelijkheid van grondverwerving wordt een onderzoek gestart naar mogelijke versnellingsmaatregelen.
- Staand beleid zoals de fosfaatrechten en aflossingsverplichtingen maken het erg onaantrekkelijk voor grondeigenaren om stroken grond te verkopen. Aa en Maas gaat de komende bestuursperiode dit onderwerp aankaarten bij de verantwoordelijke instanties en continu agenderen en lobbyen op dit punt.
- De benodigde maatregelen voor het voldoen aan de wettelijke opgave voor wateroverlast (conform de normen uit de Verordening van de provincie die volgen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW)), worden zo spoedig mogelijk in een investeringsprogramma uitgewerkt en voor het einde van de bestuursperiode gerealiseerd.
- Aa en Maas maakt er landelijk werk van om overstromingsrisico's verzekeraar te krijgen.

Een schoon en gezond watersysteem

Ons doel is een watersysteem met een goede waterkwaliteit, dat ecologisch goed functioneert en waar de inwoners en bezoekers van ons beheergebied van kunnen genieten. Wij hebben met de inrichting en het beheer van het watersysteem en met het zuiveren van het afvalwater veel invloed op de waterkwaliteit. Het waterschap hanteert zoveel mogelijk het principe "de vervuiler betaalt", voor iedereen op een gelijkwaardige manier.

- We versnellen de realisatie van beekherstel, ecologische verbindingzones, natuurvriendelijke oevers en vispassages gericht op halen van de doelstelling van een schoon en gezond watersysteem in 2027 (KRW) en het vergroten van de biodiversiteit (als verbinding en als leefplaats).
- Voor natuurvriendelijke oevers benutten we de kansen die er zijn, bijvoorbeeld door de inzet van onderhoudspaden. Voorwaarde is dan dat er goede afspraken over het onderhoud zijn gemaakt in het kader van 'Wijzer onderhoud'. Voor de realisatie van natuurvriendelijke oevers stellen we een plan van aanpak op.
- Wij zetten in op ecologisch oever- en randenbeheer gericht op een vergroting van de biodiversiteit. Een voorwaarde is dat dit niet ten koste gaat van de stuurbaarheid en de kans op wateroverlast niet vergroot.
- Wij steken in op minimalisatie van het gebruik van glyfosaat op gronden die bij het waterschap in eigendom zijn.
- Wij zetten daar waar mogelijk in op ecologisch eigendommenbeheer (bv bij dijken of onderhoudspaden die in ons eigendom zijn).
- We brengen de mogelijkheden en kosten in beeld voor het afvoeren van het maaisel dat we tot nu toe in het droge deel van ecologische verbindingzones afzetten.
- Wij maken ons hard voor een Proeftuin in de Peel, waar onder regie van de provincie, wordt verkend hoe de beoogde kringlooplandbouw (landbouwtransitie) via een integrale aanpak in de praktijk kan worden gebracht. Onderdeel van deze proeftuin moet zijn hoe de uit- en afspoeling van nutriënten naar het oppervlaktewater kan worden beperkt, in samenhang met het leveren van een bijdrage aan de klimaatopgaven en verbetering van de bodemstructuur.
- We verbreden het bedrijfswaterplan tot een bodem- en waterplan waarin elementen zoals verhoging van het organisch stof gehalte en uitspoeling van nutriënten een rol krijgen. We zien hier ook een rol voor het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW).

- Wij continueren de aanpak van diffuse verontreinigingen. Dit doen wij onder andere via het project Schoon Water voor Brabant en via inzet van eigen middelen ter versterking van POP3 en GLB maatregelen.
- Wij meten en monitoren de waterkwaliteit in het oppervlaktewater. Waar nodig agenderen wij problemen met de waterkwaliteit ook bij andere instanties zoals het rijk.
- We gaan voor realisatie van de afvalwaterstrategie, gericht op de benodigde extra zuivering op nutriënten, medicijnresten en andere microverontreinigingen.
- We sturen er op dat het effluent van de zuiveringen voldoet aan de KRW-normen voor oppervlaktewater, met oog voor een verantwoorde kostenontwikkeling.
- Een eerste stap hierin is om alle bestaande zuiveringen binnen de bestuursperiode nog verder te optimaliseren voor het zuiveringsrendement en met slimme investeringen / maatregelen het maximale uit de bestaande installaties te halen.
- We verwachten hiermee een significante rendementsverbetering te halen en monitoren de werkelijke effecten goed om aanvullende de zuiveringsstappen zo compact, doelmatig, effectief en kostenefficiënt te realiseren.
- Op basis van deze stappen en inzichten maken we een concreet en dynamisch uitvoeringsprogramma voor de verdere uitrol van de afvalwaterstrategie. Op basis van de inzichten uit de eerste maatregelen programmeren we, bereiden we voor en starten we de realisatie van aanvullende zuiveringsstappen.
- Parallel realiseren we de renovaties van de bestaande infrastructuur en benutten de kansen voor koppelingen met optimalisatie en kwaliteitsverbetering.
- In deze bestuursperiode realiseren we bij drie rwzi's een extra zuiveringsstap voor de verwijdering van medicijnresten. Naar verwachting zijn dit de RWZI's Oijen, Aarle-Rixtel en Dinther.
- Onze intentie is om bij de overige zuiveringen ook extra te zuiveren op medicijnen en andere probleemstoffen in de periode tot en met 2027. We zijn hierbij gedeeltelijk afhankelijk van technologische ontwikkelingen.
- Bij Aarle Rixtel benutten we nieuwe en innovatieve zuiveringstechnieken om zo tot een 'zuivering van de toekomst' te komen.
- Voor een schoon en gezond watersysteem is meer nodig dan alleen extra zuivering. We blijven inzetten op een integrale benadering vanuit het stroomgebied met aanpak bij de bron, onder andere via het samenwerkingsverband Schone Maaswaterketen en Vital Zone Brabant.
- Wij maken ons hard voor het opstellen van een strategische visie door SNB voor de langere termijn.
- Wij zetten erop in om SNB verder te professionaliseren, waarbij wij voorstander zijn van de inzet van externe commissarissen bij SNB in plaats van DB-leden.
- Wij onderzoeken hoe we de agio-reserve van SNB ter beschikking kunnen krijgen van Aa en Maas.

Energie, duurzaamheid en innovatie

Als waterschap ondervinden we als geen ander de gevolgen van klimaatverandering. We vinden het daarom van belang om koploper te zijn in de verduurzaming.

- We willen in 2030 energieneutraal zijn en maken een programma hoe wij klimaatneutraal worden.

- Dit doen we door het opwekken van duurzame energie (biogas en elektriciteit) bij onze waterzuiveringen, via waterkracht, inzet op zonne-energie, windenergie en aquathermie.
- Maatregelen gericht op energie en duurzaamheid combineren we waar mogelijk met andere opgaven zoals waterconservering.
- We benutten de kansen voor de circulaire economie, onder andere door grondstoffen terug te winnen op zuiveringen en maaisel te benutten in korte kringlopen. Binnen de mogelijkheden van onze publieke rol hanteren we daarbij een ondernemende rolopvatting waar dat nodig is.
- De 'winst' die we maken met energie- en duurzaamheidsmaatregelen plaatsen we in een duurzaamheidsfonds. Dit fonds zetten we in voor de financiering voor minder rendabele investeringen in circulariteit en duurzaamheid.
- Wij beperken de uitstoot van broeikasgassen (waaronder CO₂) door fysieke aanpassingen in onze infrastructuur, het beheer daarvan, bij inkoop en aanbesteding en waar mogelijk in samenwerking met het regionale bedrijfsleven.

Middelen (haalbaar en betaalbaar)

Wij streven naar een realistisch en uitvoerbaar ambitieniveau, waarbij wij de rekening, noch de opgaven en risico's doorschuiven naar de toekomst.

Organisatie

Waterschap Aa en Maas heeft de komende 4 jaar grote opgaven en ambities op het terrein van waterveiligheid, klimaat, waterkwaliteit en duurzaamheid. Op al die terreinen willen we meer of sneller dan in de afgelopen periode. Dit is niet eenvoudig te realiseren en vraagt veel van bestuur en organisatie.

- We investeren in de digitale transformatie. Data en technologie helpen om onze opgaven nog beter en slimmer te realiseren, zijn noodzaak voor onze excellente uitvoering, optimale dienstverlening en dragen bij aan duurzame oplossingen.
- We blijven sterk inzetten op innovatie, gericht op beter, slimmer en/of effectiever werken aan onze wateropgaven.
- We zetten onze gebiedsgerichte werkwijze door en gaan nog meer op zoek naar slimme combinatie met onze partners (werk met werk maken)
- We blijven de drie financiële pijlers (personeel, investeringen en goederen en diensten) binnen het waterschap als communicerende vaten beschouwen, waardoor meer efficiëntie mogelijk is.
- De focus ligt op het optimaal laten functioneren van het waterschap in de bestaande vorm. Wij stellen de huidige structuur van het waterschap niet ter discussie.
- Er is een adequaat personeelsbeleid met ruimte voor persoonlijke ontwikkeling en een evenwichtige leeftijdsopbouw.

Financiële kaders

Een belangrijk streven uit dit Bestuursakkoord is dat we de lasten betaalbaar houden en de kosten- en tariefsontwikkeling zo gelijkmatig mogelijk plaatsvindt (geen grote sprongen). Jaarlijks vindt op basis van de voorjaarsnota en programmabegroting bestuurlijke besluitvorming plaats over de uit te voeren maatregelen en de kostenontwikkeling en tariefstijging die dit tot gevolg heeft.

- Voor het programma waterzuiveringsbeheer laten we gedurende deze bestuursperiode de tarieven jaarlijks met 2% stijgen (dit is inclusief inflatie). De egalisatiereserve wordt alleen ingezet als buffer om pieken en dalen in de lastenontwikkeling op te vangen.
- Voor het programma watersysteem baseren we de ontwikkeling van de netto lasten op de inflatie en de ontwikkeling van het aantal eenheden ingezetenen. Voor de begroting wordt de juni-raming van het CPB (centraal planbureau) gehanteerd. Dit cijfer wordt gecorrigeerd naar de werkelijke inflatie (consumenten prijsindexcijfer CBS) uit de jaarrekening van het voorafgaande jaar.
- De ontwikkeling van de kapitaallasten HWBP (hoogwaterbeschermingsprogramma) worden hiervan uitgezonderd. Er vindt een éénmalige correctie plaats voor de huidige kapitaallasten.
- Beide bovenstaande punten leiden naar verwachting tot een marge van 1 à 2 % bovenop de inflatie.
- Wij sturen sterk op vermindering van de schuldenomvang van het waterschap en verkleining van potentiële rente risico's op de midden lange termijn.
- De categoriereserve gebouwd wordt niet gebruikt voor extra tariefverlagingen maar dient als buffer om niet voorziene waardedalingen op te vangen.
- Wij evalueren de kostentoedelingsverordening en passen indien nodig de verordening in 2020 aan, zodat de nieuwe kostentoedeling in 2021 van kracht is.
- We handhaven de huidige regeling voor kwijtschelding.
- Voor maatregelen zoals verdrogingsbestrijding, beekherstel, ecologische verbindingzones en aanleg van vispassages zien wij een gedeelde verantwoordelijkheid met onze partners. Waar nodig zullen wij hen hierop aanspreken.
- Wij schuiven zo min mogelijk lasten door naar de toekomst. Werkzaamheden die jaarlijks terugkomen (zoals bijvoorbeeld baggeren) lopen via de exploitatie (goederen en diensten).
- In de Bestuursrapportage en het jaarverslag nemen wij een paragraaf op over de effectiviteit van onze investeringen.

Bijlage: Verklarende woordenlijst en afkortingen

AB	<i>Algemeen Bestuur</i>
Afkoppelen	<i>Neerslag van schone verharde oppervlakken niet meer op het riool lozen maar in de bodem of op het oppervlaktewater</i>
Afvalwaterketen	<i>Geheel van inzamelen via de riolering, transporteren en zuiveren van afvalwater van huishoudens en bedrijven</i>
Bedrijfswaterplan	<i>Een plan van een (agrarisch) bedrijf waarin is beschreven welke waterconserverende of waterbesparende maatregelen zijn getroffen.</i>
Beekherstel	<i>Een beek weer de ruimte geven om te kronkelen, zodat natuurlijke variatie in leefmilieus voor planten en dieren ontstaat</i>
DAW	<i>Deltaprogramma Agrarisch Waterbeheer</i>
DB	<i>Dagelijks Bestuur</i>
Deltafonds	<i>Het Deltafonds is het financiële fundament onder het Deltaprogramma. Het biedt continuïteit en geeft zekerheid over beschikbare middelen, zonder dat concurrentie met andere bestedingsdoelen nodig is. Hierdoor is het mogelijk de noodzakelijke maatregelen - ook voor de lange termijn - te plannen en is het zeker dat ze in uitvoering kunnen wanneer dat nodig is</i>
Ecologisch oeverbeheer	<i>Beheer waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de ecologische waarden van de oever, bijvoorbeeld door steeds plekken over te slaan bij het maaien.</i>
Effluent	<i>Het gezuiverde water dat de rwzi verlaat en in de sloot/beek terecht komt.</i>
EVZ	<i>Ecologische verbindingszone</i>
GLB	<i>Gemeenschappelijk Landbouw Beleid</i>
GGOR	<i>Gewenste grond- en oppervlaktewaterregime</i>
HWBP	<i>Hoogwaterbeschermingsprogramma</i>
Klimaatadaptatie	<i>Is het proces waarbij de samenleving zich aanpast aan het actuele of verwachte klimaat en de effecten daarvan, om de schade die gepaard kan gaan met klimaatverandering te beperken en de kansen die de klimaatverandering biedt te benutten</i>

Klimaatadaptieve drainage	<i>Een drainagesysteem dat online en traploos stuurbaar is, zodat je water kan conserveren als dat kan en water af kunt voeren uit de bodem als dat nodig is</i>
Klimaat stresstest	<i>Een onderzoek dat in beeld brengt welke gevolgen er kunnen optreden bij extreem weer</i>
KRW	<i>Kaderrichtlijn Water, EU-richtlijn om een goede toestand van het oppervlakte- en grondwater in de lidstaten te bereiken</i>
Lop-stuw	<i>Kleine stuw in de bovenlopen van het watersysteem. Dit type stuw is geïntroduceerd in de landbouw ontwikkelings plannen (lops)</i>
Meerlaagsveiligheid	<i>Concept waarbij de lagen preventie (1), ruimtelijke inrichting (2) en rampenbestrijding (3) bijdragen aan de totale veiligheid tegen overstromingen</i>
Natte natuurparel	<i>Benaming voor de belangrijkste natte natuurgebieden in Brabant met bijzonder ecologische waarden. Nationaal staan deze gebieden bekend als TOP-gebieden</i>
Natura 2000	<i>Overkoepelende naam voor alle gebieden die onder de Europese Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn als te beschermen gebieden zijn aangegeven</i>
NNB	<i>Natuurnetwerk Brabant</i>
NVO	<i>Natuurvriendelijke Oever</i>
POP3	<i>Het plattelandsontwikkelingsprogramma 2014 – 2020 (POP3) is het Europese subsidieprogramma voor het ontwikkelen, verduurzamen en innoveren van het Nederlandse platteland.</i>
Rwzi	<i>Rioolwaterzuiveringsinstallatie</i>
SNB	<i>Slibverwerking Noord Brabant</i>
Vital zone	<i>Het Vital Zone Brabant initiatief is een experiment met burgers, overheden, gezondheidsinstellingen, bedrijven en kennisinstituten om ook echt een Vital/Blue Zone te kunnen ontwikkelen in Brabant: een proeftuin voor een gezondere leefwijze en een betere leefomgeving</i>
Wijzer Onderhoud	<i>Een programma gericht op het toekomstbestendig maken van het beheer en onderhoud van onze beken en sloten</i>
WBP	<i>Waterbeheerplan / Waterbeheer programma</i>

Vraag	Antwoord
PvdA	
Is overwogen om leges te heffen op grondwateronttrekkingen?	Ja, dit is overwogen. De coalitie is hier geen voorstander van. In het verleden hebben we met dergelijke leges gewerkt. Dit hebben we afgeschaft omdat het ons destijds meer kostte aan mankracht om dit te organiseren dan dat het ons opleverde.
Moet het beregeningsbeleid niet continue worden geëvalueerd?	In de 'intentieovereenkomst beregenen uit grondwater' d.d. 31 januari 2014 is afgesproken om (de uitwerking van) het beleid elk jaar te evalueren en met de waterpartners te bespreken. Het gaat daarbij om de ontwikkeling van de grondwaterstand en op welke wijze het grondwater wordt gebruikt voor beregening en daarnaast over de voortgang van waterconservering in relatie tot de GGOR aanpak en bedrijfswaterplannen.
PvdA pleit voor een onderzoek naar tariefdifferentiatie meer volgens het principe van 'de vervuiler betaalt'	In het bestuursakkoord komen zowel het principe 'gebruiker betaalt' als 'vervuiler betaalt' terug. Wij staan dus achter deze principes, maar zijn niet voornemens om vanuit waterschap Aa en Maas zelf een separaat onderzoek hiernaar te initiëren.
PvdA pleit voor meer budget voor aanpak van de opgaven in bebouwd gebied	In het bestuursakkoord zit veel ambitie als het gaat om het bebouwde gebied. Hier zullen ook meer middelen voor uitgetrokken worden dan in de afgelopen bestuursperiode, o.a. via de verdubbeling van het budget voor educatie, bewustwording, recreatie en participatie.
Keur evalueren en bijstellen en meer inzetten als instrument voor halen van doelen klimaatadaptatie	Wij zetten al onze instrumenten waar nodig in om onze doelen te halen. Bij het omzetten van de keur naar de waterschapsverordening (conform de omgevingswet) gaan wij na welke bijstellingen gewenst zijn om nog meer bij te dragen aan het halen van onze doelen.
VVD	
Er wordt gesproken over nog meer dan voorheen vertrouwen in elkaar in het DB. Wordt er wel voldoende tijd gereserveerd om met elkaar in gesprek te gaan?	Ja, wij blijven intensief met elkaar in gesprek, zowel ambtelijk - bestuurlijk als bestuurlijk - politiek.
Waarom de griffiersrol?	We roepen de rol van griffier in het leven om de kaderstellende en controlerende rol van het AB verder te versterken en verdere professionalisering van het AB (scholing, ontwikkeling bestuurlijk samenspel) gestalte te geven. Daarnaast zal de griffier de voorbereiding en afhandeling van AB- en commissievergaderingen voor zijn rekening nemen en ondersteunt de griffier het werk van het AB en de commissies bij de

	beleidsvormende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol. Dit doen we binnen de huidige formatie.
Waterveiligheid wordt gefaseerd aangepakt. Betekent dit vertraging?	Nee, wij vertragen de aanpak van onze waterveiligheidsopgave niet. We zetten de huidige werkwijze en het huidige tempo voort, maar houden wel oog voor een behapbare workload die zo gelijkmatig (dakpansgewijs) mogelijk over de jaren verspreid wordt.
Wordt het principe gebruiker betaalt ook doorvertaald naar de belastingherziening?	De Unie heeft de belastingherziening uitgesteld. Landelijk lopen er diverse initiatieven. Na de zomer wordt verwacht dat er meer duidelijkheid is over een vervolg. Het DB zal dan ook haar standpunt bepalen. Dit wordt met het AB afgestemd.
Wat is de onderbouwing achter 10% van het neerslagoverschot extra laten inziigen?	Uitgaande van 850 mm neerslag en 600 mm verdamping, komt het neerslagoverschot uit op 250 mm. Streven is om 10% hiervan extra vast te houden. Deze 25 mm komt overeen met 80-100 mm verhoging van de grondwaterstand.
Wat zijn de mogelijke versnellingsmaatregelen gelet op de weerbarstige uitvoeringspraktijk?	Uit het onderzoek dat wij starten moet blijken welke versnellingsmaatregelen het meest effectief zijn.
Bij het opstellen van het investeringsprogramma voor normen wateroverlast wordt ook aandacht gevraagd voor locaties waar in de zomer wateroverlast kan ontstaan.	Wij maken een onderscheid in wat onze wettelijke verplichting is (hier is het investeringsprogramma op gericht) en wat wij samen met partners eventueel extra aan maatregelen willen treffen. Die extra's (bovenop de norm) kunnen landen in de uitvoeringsagenda die we samen met gemeenten gaan opstellen.
VVD pleit voor een transparant proces met het AB over de herijking van KRW-doelen.	Voor de KRW-doelen vindt momenteel een technische actualisatie plaats. De ambitie staat hierbij niet ter discussie. Het AB wordt geïnformeerd over die technische actualisatie. Het AB heeft wel een besluitvormende rol (o.a. via het proces van het nieuwe Waterbeheerplan) over wat we gaan doen om die doelen te halen.
Hoe verhoudt het ecologisch beheer op dijken zich tot participatie, bv in de vorm van schapen op de dijk?	Dat verhoudt zich prima, zolang een stevige, diep doorwortelbare zode maar voorop staat (veiligheid eerst). Een hooilandbeheer met nabeweiding past vaak beter in dit beeld dan te intensieve begrazing met schapen.
Waarom wordt er niet gesproken over kostenbewustzijn bij de actie om met slimme maatregelen het maximale uit de bestaande zuiveringen te halen?	Bij het bepalen wat slimme investeringen zijn spelen de kosten van die investeringen ook een rol.
Wat wordt bedoeld met winst bij de passage over het duurzaamheidsfonds?	Hoe het duurzaamheidsfonds wordt ingericht wordt voor de begrotingsvaststelling 2020 uitgewerkt en aan het AB voorgelegd.

Bij zuiveren wordt gesproken over 2% stijging van de tarieven. Moet dit niet zijn kosten?	Nee, het staat er juist: 2% stijging van de tarieven.
Zijn alle ambities realiseerbaar binnen de financiële kaders uit het bestuursakkoord?	De meerjarige doorrekening volgt via de stukken van de Voorjaarsnota.
50+	
Hoe gaat het DB ervoor zorgen dat het middenin de samenleving staat / meer betrokken is in de stad?	Eén van de acties uit het bestuursakkoord is het maken van een plan hiervoor, waar we afspraken over maken met gemeenten. Wij horen ook graag suggesties van alle fracties over wat we hierin vooral wel en wat we niet zouden moeten doen.
Hoe ver ga je met subsidies in de stad? Hoe voorkom je dat de ingezetenen dubbel moeten betalen voor hetzelfde: via zowel gemeente als waterschap?	Hier maken we afspraken over met gemeenten, in het verlengde van de huidige rol- en taakverdeling tussen gemeenten en waterschap.
Waarom met 3 DB-leden als je zo ambitieus bent? Kan de oppositie hier nog iets in betekenen?	De formatie aan inzet van DB leden blijft vrijwel gelijk. Deze gaat van 290% naar 280%. Wel zal de ambtelijke organisatie versterkt worden en willen we kijken naar de verbetering van onze instrumenten om onze gezamenlijke ambities waar te maken.
Waarom de griffiersrol?	We roepen de rol van griffier in het leven om de kaderstellende en controlerende rol van het AB verder te versterken en verdere professionalisering van het AB (scholing, ontwikkeling bestuurlijk samenspel) gestalte te geven. Daarnaast zal de griffier de voorbereiding en afhandeling van AB- en commissievergaderingen voor zijn rekening nemen en ondersteunt de griffier het werk van het AB en de commissies bij de beleidsvormende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol. Dit doen we binnen de huidige formatie.
Waarom moeten zoveel opgaven versneld aangepakt worden?	In Europa, Nederland, Noord-Brabant hebben we afspraken met elkaar gemaakt over bijvoorbeeld waterveiligheid, klimaat, natuur en KRW. Die afspraken willen wij nakomen en daar is op diverse onderwerpen een versnelling voor nodig.
Waarom een externe commissaris voor de SNB. Dan kom je als waterschap alleen maar meer op afstand?	Externe commissarissen zullen het bedrijfsbelang voorop stellen. Je kunt deze selecteren op basis van benodigde expertise voor het bedrijf SNB. De WS blijven actief betrokken als aandeelhouder.
De financiële kaders uit het bestuursakkoord zijn niet toereikend voor de ambitie die er in staat.	De meerjarige doorrekening volgt via de stukken van de Voorjaarsnota.
Belastingstelsel wordt gemist in het akkoord	De Unie heeft de belastingherziening uitgesteld. Landelijk lopen er diverse initiatieven. Na de zomer wordt verwacht dat er meer

	duidelijkheid is over een vervolg. Het DB zal dan ook haar standpunt bepalen. Dit wordt met het AB afgestemd.
Prioriteit voor waterveiligheid wordt gemist in het bestuursakkoord	Waterveiligheid heeft voor de coalitie een zeer hoge prioriteit.
AWP	
Hoe zorg je ervoor dat de schulden naar beneden gaan?	Beheersing van netto lastenontwikkeling en het beperken van de renterisico's hebben prioriteit. Begrotingsoverschotten worden primair ingezet om de schulden zo weinig mogelijk te laten stijgen.
Wat is het standpunt van de nieuwe coalitie over het belastingstelsel, mede in relatie tot de kostentoedeling?	De Unie heeft de belastingherziening uitgesteld. Landelijk lopen er diverse initiatieven. Na de zomer wordt verwacht dat er meer duidelijkheid is over een vervolg. Het DB zal dan ook haar standpunt bepalen. Dit wordt met het AB afgestemd.
Kan het DB een samenhangend overzicht geven van alle opgaven uit klimaatakkoord, overdrachtdossier, scenario 2, bestuursakkoord, etc.?	In de scenario's die zijn opgenomen in het overdrachtdossier is gepoogd om alle opgaven die spelen in samenhang te beschrijven. Via het bestuursakkoord worden hier accenten in aangebracht. Begin 2020 brengen wij, in het proces van het nieuwe waterbeheerplan voor 2022 – 2027, de totale opgave in beeld, zodat er (in overleg met de omgeving) keuzes gemaakt kunnen worden over wat Aa en Maas in de periode tot en met 2027 voor maatregelen gaat treffen.
Ouderenappèl	
Geen vragen	

Onderwerp:

**Verklaring aannemen benoeming tot lid van het Dagelijks Bestuur van waterschap Aa en Maas
(art. 10 en art. 11 Reglement voor het waterschap Aa en Maas/ art. 41 Waterschapswet)**

Aan het Algemeen Bestuur van waterschap Aa en Maas

Ondergetekende verklaart hierbij dat hij de benoeming tot lid van het Dagelijks Bestuur van waterschap Aa en Maas, zoals hem is meegedeeld op grond van het besluit van de vergadering van het Algemeen Bestuur van 19 april 2019

AANNEEMT / ~~NIET AANNEEMT~~¹.

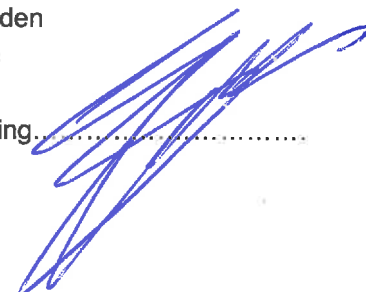
Ondergetekende verklaart, voor zover hij de benoeming aanneemt, de overige functies die hij vervult, te hebben vermeld in een ondertekende verklaring voor het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur, d.d. 25 maart 2019, inclusief de daarbij aangehechte bijlage.

Plaats: 's-Hertogenbosch

Datum: 29 april 2019.

E.H.J.M. de Groot
Karperdijk 22
5406 PH Uden

Handtekening.....

---

¹ Doorhalen wat niet van toepassing is.

Onderwerp:

**Verklaring aannemen benoeming tot lid van het Dagelijks Bestuur van waterschap Aa en Maas
(art. 10 en art. 11 Reglement voor het waterschap Aa en Maas/ art. 41 Waterschapswet)**

Aan het Algemeen Bestuur van waterschap Aa en Maas

Ondergetekende verklaart hierbij dat hij de benoeming tot lid van het Dagelijks Bestuur van waterschap Aa en Maas, zoals hem is meegedeeld op grond van het besluit van de vergadering van het Algemeen Bestuur van 19 april 2019

AANNEEMT / ~~NIET AANNEEMT~~¹.

Ondergetekende verklaart, voor zover hij de benoeming aanneemt, de overige functies die hij vervult, te hebben vermeld in een ondertekende verklaring voor het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur, d.d. 25 maart 2019, inclusief de daarbij aangehechte bijlage.

Plaats: 's-Hertogenbosch

Datum: 29 april 2019.

P.C.M. Ketelaars
Bergstraat 55
5427 EB Boekel

Handtekening.....

---

¹ Doorhalen wat niet van toepassing is.

Onderwerp:

**Verklaring aannemen benoeming tot lid van het Dagelijks Bestuur van waterschap Aa en Maas
(art. 10 en art. 11 Reglement voor het waterschap Aa en Maas/ art. 41 Waterschapswet)**

Aan het Algemeen Bestuur van waterschap Aa en Maas

Ondergetekende verklaart hierbij dat hij de benoeming tot lid van het Dagelijks Bestuur van waterschap Aa en Maas, zoals hem is meegedeeld op grond van het besluit van de vergadering van het Algemeen Bestuur van 19 april 2019

AANNEEMT / ~~NIET AANNEEMT~~¹.

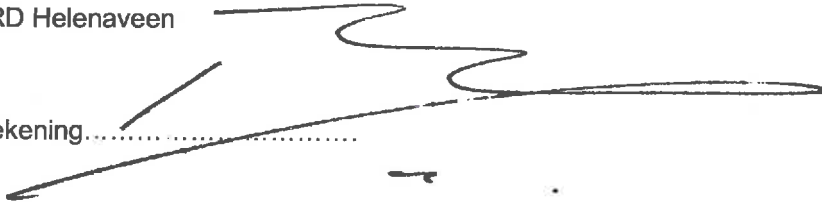
Ondergetekende verklaart, voor zover hij de benoeming aanneemt, de overige functies die hij vervult, te hebben vermeld in een ondertekende verklaring voor het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur, d.d. 9 maart 2019, inclusief de daarbij aangehechte bijlage.

Plaats: 's-Hertogenbosch

Datum: 29 april 2019.

P. M.J. van Dijk
Soemeersingel 119
5759 RD Helenaveen

Handtekening.....

---

1 Doorhalen wat niet van toepassing is.

Van: Secretariaat | AgriFood Capital <secretariaat@agrifoodcapital.nl>

Verzonden: dinsdag 30 april 2019 11:22

Aan: A. Smits <a.smits@sint-michielsgestel.nl>; Etienne Franken <efranken@meerijstad.nl>; Broers, Gerard <GBroers@aaenmaas.nl>; Gemeenteraad 's-Hertogenbosch <gemeenteraad@s-hertogenbosch.nl>; Griffie Grave <griffie@grave.nl>; Griffie Bernheze <griffie@bernheze.org>; Griffie Boxmeer <griffie@boxmeer.nl>; Griffie Boxtel <Griffie@boxtel.nl>; Griffie Boxtel <ism@boxtel.nl>; griffie Haaren <griffie@haaren.nl>; Griffie Heusden <griffie@heusden.nl>; Griffie Landerd <griffie@landerd.nl>; Griffie Meierijstad <griffie@meierijstad.nl>; Griffie Mill <griffie@gemeente-mill.nl>; Griffie Uden <griffie@uden.nl>; Griffie Vught <griffie@vught.nl>; Margie Philipse <margie.philipse@boekel.nl>; N. Hoogerbrug <n.hoogerbrug@sint-michielsgestel.nl>; R. van den Akker <r.van.den.akker@oss.nl>; Raadsondersteuning 's-Hertogenbosch <raadsondersteuning@s-hertogenbosch.nl>; Richard vd Weegen <richard.vd.weegen@cuijk.nl>; Ton Keijzers <tonkeijzers@sintanthonis.nl>; Waterschap De Dommel <secretariaatow@dommel.nl>; Wim Amesz <w.amesz@s-hertogenbosch.nl>

CC: Secretariaat | AgriFood Capital <secretariaat@agrifoodcapital.nl>; Jules Goris <j.goris@agrifoodcapital.nl>; Rian Snijder <snijder.communicatie@kpnmail.nl>; Christine Veraart <c.veraart@agrifoodcapital.nl>; Maïke de Lange <maïke.de.lange@rhdhv.com>; Meike Kool <meike.kool@rhdhv.com>

Onderwerp: Uitnodiging tweede bestemming Regioreis 15 en 27 mei. Meld u voor 10 mei aan!

Beste griffies,

Hierbij het verzoek om deze uitnodiging door te sturen naar de raden en de AB's en DB's van de waterschappen.

Bij voorbaat dank.

Geachte heer, mevrouw,

Graag nodigen we u uit voor de tweede bestemming van onze regioreis om te komen tot een nieuwe Strategische Agenda 2020-2028 voor de Regio Noordoost-Brabant. Dit is het vervolg van de druk bezochte Regiocalé op 17 april in Uden.

Op 15 en 27 mei gaan we met elkaar in gesprek over wat er in de nieuwe Strategische Agenda moet komen te staan. Dit doen we nadat we zijn bijgepraat over de opbrengsten van het Regiocalé en de aanbevelingen van Buck Consultants International op basis van de economische analyse.

De uitnodiging voor het vervolg van de regioreis ziet u onderaan deze e-mail.

De tweede tussenstop van deze reis is dus op 15 mei in De Weijer in Boxmeer, De Raetsingel 1, 5831 KC en 27 mei op de Noordkade in Veghel, Verlengde Noordkade 10-12, 5462 EH.

Beide sessies hebben een identiek programma, dus u kunt kiezen voor de bijeenkomst die het best in uw agenda past.

Voor bestuurders en ambtenaren van gemeenten en de waterschappen starten wij om 14.30 uur en sluiten we af om 18.00 uur.

Om 18.00 uur is er tijd voor ontmoeting onder het genot van soep en broodjes. Om voedselverspilling te voorkomen vinden wij het fijn om te weten op hoeveel mensen we kunnen rekenen.

Het avondprogramma voor raadsleden en algemeen bestuurders van waterschappen start om 18.30 uur. Dit programma loopt tot 20.30 uur door met aansluitend een borrel.

U kunt zich aanmelden voor de Regiosessies:

15 mei via deze [link](#)

27 mei via deze [link](#)

Graag tot ziens!

Met vriendelijke groet,

Jack Mikkers

Voorzitter Regio Noordoost Brabant

De tweede bestemming van de Regioreis 2020-2028

Regio Noordoost Brabant

Samen op regioereis

Waar willen we als overheden de komende jaren de focus op leggen? Dit bepalen we samen tijdens de regioreis. De reis bestaat uit de volgende tussenstops:

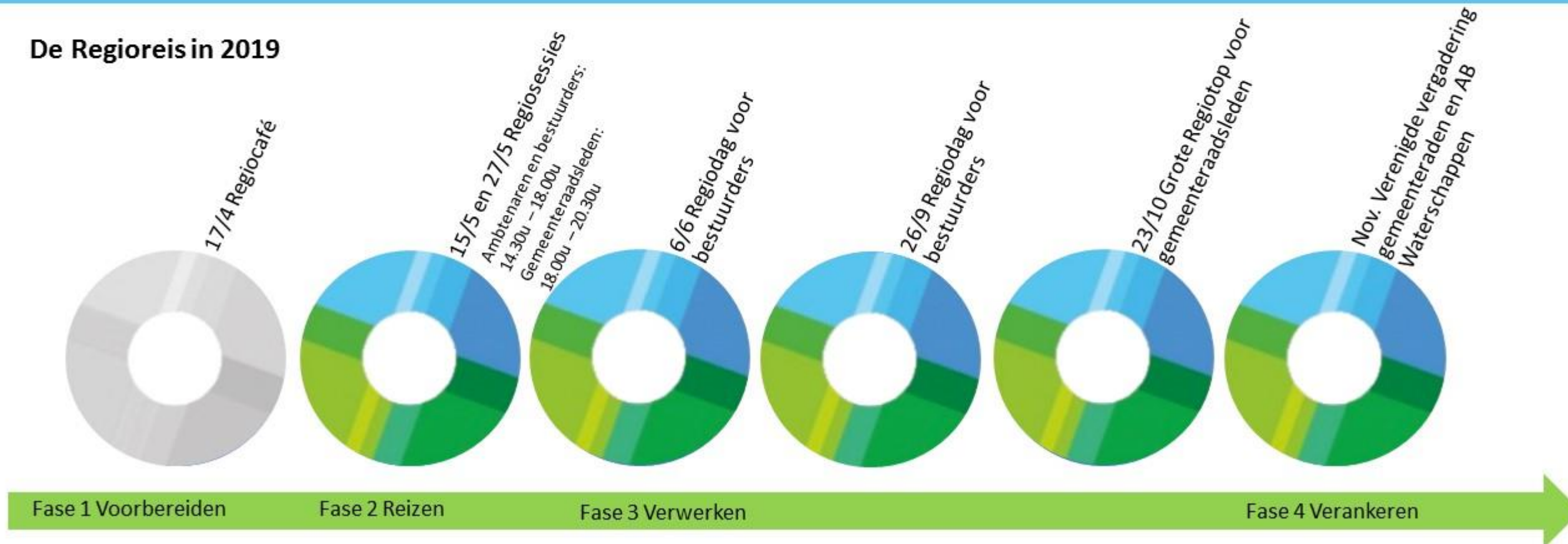
- Op 17 april trapt men breed af in het **Regiokafoe** in Uden: ruim 100 gemeenteraadsleden, burgemeesters en wethouders, algemene en dagelijkse bestuurders van de waterschappen en ambtenaren van de Regio Noordoost Brabant kwamen samen.
- In twee **Regiosessies op 15 (De Weijer in Boxmeer) en 27 mei (Noordkade Veghel)** halen we inhoud op en bepalen we samen prioriteiten voor de agenda van de overheden. Burgemeesters en wethouders, dagelijkse besturen van de waterschappen en ambtenaren van de Regio Noordoost Brabant nodigen we uit in de middag van **14.30 tot 18.00 uur**. Gemeenteraadsleden en algemene besturen van de waterschappen nodigen we uit van **18.00 tot 20.30 uur**.
- Tijdens een reguliere **Regiodag** voor burgemeesters en wethouders en dagelijkse besturen van de waterschappen op **6 juni** koppelen we op hoofdlijnen terug wat we hebben opgehaald in de Regiosessies. Op basis hiervan bespreken we in diverse portefeuillehoudersoverleggen de eerste richtingen voor een Strategische Agenda.
- In de zomermaanden werken we dit uit tot een concept Strategische Agenda waarbij ook maatschappelijke organisaties worden betrokken.
- Deze concept agenda leggen we voor aan burgemeesters en wethouders tijdens de **Regiodag van 26 september** en aan gemeenteraadsleden op een **Grote Regiotop op 23 oktober 2019**.
- Bij wijze van experiment vindt in **november 2019 een ‘Verenigde Vergadering’ van gemeenteraden en van de algemeen besturen van de waterschappen** plaats ter voorbereiding op de besluitvorming over de Strategische Agenda in individuele gemeenteraden en algemene besturen van de waterschappen begin 2020. Ook een nieuw samenwerkingsconvenant wordt dan ter besluitvorming aangeboden.

De agenda voor de Regiosessies op 15 en 27 mei 2019:

- **Terugblik** op de opbrengsten van het Regiocalé.
- **Aanbevelingen** voor regionale samenwerking door Buck Consultants International op basis van de economische analyse die in het Regiocalé is gepresenteerd.
- **Verdieping** aan tafels over wat er in de nieuwe Strategische Agenda moet komen te staan. Wat is het perspectief voor de overheidssamenwerking. Wat zijn de belangrijkste doelen en stippen op de horizon? Op welke thema's willen wij als overheden samenwerken in de nieuwe Strategische Agenda? Wat moet het resultaat zijn van deze samenwerking?

De Regioreis in 2019

Van: Unie van Waterschappen <redactie@uvw.nl>
Verzonden: dinsdag 30 april 2019 16:12
Aan: Broers, Gerard <GBroers@aaenmaas.nl>
Onderwerp: Nieuwsoverzicht Unie van Waterschappen april 2019

[Open deze mail in een browser](#)

Nieuwsoverzicht april 2019

Start Week van ons Water

Van 1 t/m 12 mei is het weer de 'Week van Ons Water'. In deze week worden er door heel Nederland leerzame en verrassende activiteiten georganiseerd. Van slootsafari's tot kanotochten en van water-escaperooms tot waterfietstochten.

[Lees meer](#)

Waterschappen en Rijkswaterstaat werken slim samen bij droogte

De waterschappen en Rijkswaterstaat slaan de handen ineen om de gevolgen van droogte te minimaliseren, zonder dat dit ten koste gaat van de waterveiligheid.

[Lees meer](#)

Waterschappen klaar voor verwerking e-facturen

Vanaf 18 april moeten de Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen elektronische facturen kunnen ontvangen en verwerken. 20 van de 21 waterschappen hebben hun systemen hier inmiddels voor ingericht.

[Lees meer](#)

Schoner water dankzij toekomstvisie gewasbescherming in 2030

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft een toekomstvisie voor gewasbescherming opgesteld. Deze moet leiden tot duurzame teelt van land- en tuinbouwproducten in 2030. De Unie van Waterschappen heeft meegewerkt aan deze visie.

[Lees meer](#)

Nieuwe 'spelregels' Hoogwaterbeschermingsprogramma

Rijkswaterstaat en de waterschappen hebben 'alliantieprincipes' opgesteld voor de samenwerking binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Deze richtlijnen zijn op 11 april tijdens de Dijkwerkersdag gelanceerd.

[Lees meer](#)

Waterschappen en ministeries starten met Blue Deal-programma

20 miljoen mensen in 40 stroomgebieden helpen aan waterveiligheid, schoon en voldoende water. Dat is het ambitieuze doel van de Blue Deal, het internationale programma van de ministeries van Buitenlandse Zaken en Infrastructuur & Waterstaat en de 21 waterschappen.

[Lees meer](#)

Belangrijke wetgeving aangenomen in Europees Parlement

Het Europees Parlement heeft 3 wetgevingsvoorstellen aangenomen die voor de

waterschappen van belang zijn. Het gaat om de herziening van de meststoffenverordening, nieuwe regels om milieuvervuiling door plastic terug te dringen, en de verordening voor de etikettering van banden.

[Lees meer](#)

Dit is een uitgave van de Unie van Waterschappen. De informatie in deze nieuwsbrief is strikt vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Aan deze nieuwsbrief kunnen geen rechten worden ontleend.

This email was sent to gbroers@aaenmaas.nl

[why did I get this?](#) [unsubscribe from this list](#) [update subscription preferences](#)

Unie van Waterschappen · Koningskade 40 · Den Haag, Zuid-Holland 2596 AA · Netherlands